

รายงานการวิจัย

การศึกษากระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำในประเทศไทย

THE EDUCATION PROCESS PRINTMAKING WOODCUT WATER IN
THAILAND

ธนอมานวล เดชากนิวงศ์

THANORMNAUN DECHAKANEEWONG

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 142221

รับ เดือน ปี 2-7 โลย 2559

b. 12๗๗2446

i.

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัย จากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2555

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อโครงการ วิจัย การศึกษากระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำในประเทศไทย

THE EDUCATION PROCESS PRINTMAKING WOODCUT WATER IN THAILAND

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง ประจำปี 2555 จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 80,000 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่ตุลาคม 2555 ถึง มีนาคม 2557

ผู้วิจัย อาจารย์ ถนอมนวล เดชชาณีวงศ์ สาขาวิชา วิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โทร 02-326-4277

บทคัดย่อ

วิจัยนี้เป็นงานวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำในประเทศไทย และวิเคราะห์แนวคิดในการสร้างสรรค์เพื่อนำไปเป็นแบบอย่างการศึกษาและการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการศึกษาผลงาน นิทรรศการ “ถิ่นสุวรรณชาติ” 2549 : พิษณุ สุภนิมิต โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ถึงกระบวนการขั้นตอนในการสร้างสรรค์ และศึกษาข้อมูลเอกสารงานวิจัย ทั้งไทยและต่างประเทศ

ผู้ทำการวิจัยหวังว่าการวิจัยนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดในการเรียนการสอน ในสาขาวิชาภาพพิมพ์ ด้วยหลักการรูปแบบที่มีการศึกษา ทดลองและนำมาปฏิบัติใช้ได้จริงกับการทำภาพพิมพ์ที่มีกระบวนการที่ซับซ้อน ให้ง่ายต่อการเข้าใจอย่างสมบูรณ์มากขึ้น หรือผู้ที่มีความสนใจงานศิลปะในเทคนิคภาพพิมพ์ ผู้วิจัยพยายามที่จะให้ครอบคลุมในรูปแบบ แนวความคิด ขบวนการสร้างสรรค์งานในแต่ละขั้นตอน ให้ปฏิบัติได้จริงในปัจจุบันมากที่สุด และคำนึงถึงหลักธรรมชาติไม่ใช้สารเคมีในการทำงานภาพพิมพ์ โดยจะทำการพัฒนาต่อยอดต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในอนาคตต่อไป

จากการศึกษาพบว่าปัญหาสำคัญในการทำภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำนั้น ต้องอาศัยหลักปัจจัยต่างๆ ในการสร้างสรรค์ เริ่มต้น ขั้นตอนพื้นฐาน อุปกรณ์ต่างๆที่ต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศ และขบวนการทำงานภาพพิมพ์ที่มีความซับซ้อนละเอียดอ่อนต้องใช้เวลาในการพิมพ์ การจำกัดขนาดของผลงาน ด้วยขนาดของไม้ ซึ่งในการวิจัยได้สัมภาษณ์ศิลปินและทีมงานในการทำภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์ปัญหาและนำมาปรับใช้ได้จริงในการเรียนการสอน ในวิชาภาพพิมพ์ไม้สีน้ำ อย่างสมบูรณ์ และมีคุณภาพผลงานที่ดี

คำสำคัญ : ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

Research Title : The EDUCATION PROCESS PRINTMAKING Woodcut water in THAILAND

Researcher : Miss Thanaramnaun Dachakaneewong

Faculty : Fine Art

Department : Visual Art Fine Art

This research aimed for gathering process of sculptured blueprint painting for water color in Thailand and creation concept analysis as an example for teaching and education system. The researcher had set a boundary of “Back to Nature: Pisanu Supanimitr” by choosing the deep information interview of creation and information researching from Thai and other countries documents as well.

The researcher hopes that this research could be used to adapt for teaching in printing by its studying process, testing, and applying to be understood easily for students or someone wants to learn about the process. The researcher had tried to cover the patterns, concepts, and each processes to be easy to understand and can be used in real life, also not using chemical material to make the piece of art even more perfect.

The research had found the problems which are imported tools; the processes take too long because of the complication and details, limited size because of the woods. The researcher had interviewed the artists and together found out the solutions to make the sculptured wood printing better.

Keyword : PRINTMAKING WOODCUT WATER

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้มีอาจสำเร็จลงได้ ถ้าขาดสิ่งสนับสนุน กำลังใจ คำชี้แนะจากหน่วยงานบุคคล เหล่านี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณ

- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่สนับสนุนทุนงบประมาณในการวิจัย
- กรรมการพิจารณาทุนวิจัยทุกท่าน ที่พิจารณาให้ทุนวิจัยในครั้งนี้
- ศาสตราจารย์ พิชญ์ สุภนิมิตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฌัญฐพล สุวรรณกุลสง, อาจารย์ วิมลมาล ชันระชวณะ, ผู้ให้โอกาสในการสัมภาษณ์ งานวิจัยครั้งนี้
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขมพันธ์ พชรวิชัย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุทธิณี สุขกุล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนิษฐา เรืองวรรณศักดิ์, อาจารย์แจ่ม มังกรวงษ์ ที่ให้คำชี้แนะและให้กำลังใจ
- ครอบครัวของข้าพเจ้า ที่เป็นกำลังใจ และสละเวลาให้แก่ข้าพเจ้าในการทำวิจัยได้อย่างเต็มที่
- เจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนทุกท่าน ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนงานวิจัยที่คอยให้คำแนะนำให้การวิจัยราบรื่นไปด้วยดี
- นักศึกษานางสาวธนัชชา ใจมั่น, นายสิทธิธารถ ไซกัล
ภาควิชาวิศวกรรมศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ที่มาและความสำคัญของภาพพิมพ์ไม้	4
ภาพพิมพ์ไม้ในยุโรป	7
Emil Orlik	10
ภาพผลงานของ Emil Orlik	11
การดำเนินงานวิจัย นิทรรศการ “คืนสู่ธรรมชาติ”	14
ภาพผลงานนิทรรศการ “คืนสู่ธรรมชาติ”	16
การสร้างสรรค์ในเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์ ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ	19
ขบวนการพิมพ์ ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ	22
ปัญหาในขบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ	27
ปัญหาในขบวนการภาพพิมพ์ตระแกรงไหม	29
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	30
กรอบความคิดงานวิจัย	31
จุดประสงค์ของการวิจัย	32
การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	33
ขบวนการพิมพ์งานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3	37
ผลงานนักศึกษาชั้นปีที่ 3	40
สรุปขั้นตอนพิมพ์งาน	45
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
สรุปผลการวิจัย	46
อภิปรายผลการวิจัย	50
ข้อเสนอแนะ	51
บรรณานุกรม	52
ประวัติผู้วิจัย53	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

1. รูปภาพ Hiroshige Ven Gogh I	5
2. รูปภาพ Thi Bridge in the Rain (after Hiroshige) by Rain,1887 Vincent van Gogh (1853 - 1890)	5
3. รูปภาพ People on a Bridge Surprised by Rain,1887 Vincent van Gogh (1853 - 1890)	5
4. รูปภาพ ภาพผลงานชุด Ikkai Zuihitsu	6
5. รูปภาพ Kiyochika prin	6
6. รูปภาพ The Great Battle between the Minamoto and Taira Clans at Dannoura	6
7. รูปภาพ Liber Chronicarum	8
8. Emil Orlik	10
9. ภาพผลงาน Japaner bei der Rast im Gebirge - Japanese Resting on the Mountainside 1900	11
10. ภาพผลงาน Figur unter Weidenbaum – Japan 1902	11
11. ภาพผลงาน Bei Enoshima 1901	12
12. สติ๊กเกอร์คืนสู่ธรรมชาติ 2546 “Back to the Origin 2006”	13
13. รูปภาพ ศ.พิษณุ สุกนิมิต	14
14. รูปการสัมภาษณ์เจ้าะลิก	15
15. รูปภาพ ฟ้าสวยยามเย็นที่อ่าวฉลอง,ภูเก็ต	16
16. รูปภาพ เมฆทะมึนเหนือหาดคลองม่วง ใกล้เคียง 18.55 น.,กระบี่	16
17. รูปภาพ หอระฆังจืออดโตแห่งเมืองฟลอเรนซ์, เมืองฟลอเรนซ์, อิตาลี	17
18. รูปภาพ ตะวันตกน้ำที่หาดกะตะ ภูเก็ต	17
19. รูปภาพ มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ วาติกัน, กรุงโรม อิตาลี	17
20. รูปภาพ จัตุรัสซานมาร์โกแห่งเวนิสยามฝนพรำ เมืองเวนิส, อิตาลี	17
21. รูปการสัมภาษณ์อาจารย์วิมลมาลย์ ชันระชานะ	18
22. รูปภาพขบวนการภาพพิมพ์สีน้ำและไม้	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

23. รูปแบบไม้ ชินา	19
24. รูปเครื่องมือ แกะไม้ (Wood cut)	19
25. รูปแปรงในการทำระบายสีขนาดต่าง ๆ	20
26. รูปแปรงต่างๆ ในการทำระบายสี	20
27. รูปบาเร็ง	20
28. รูปบาเร็ง	21
29. รูปตัวกำหนดการวางบล็อกบนแท่นพิมพ์	21
30. รูปกระดาษพิมพ์งาน	21
31. รูปสีในการพิมพ์งาน สีในการพิมพ์งาน	21
32. รูปภาพเลื่อมพรายในสายน้ำ ที่อ่าวช่องขาด, หมู่เกาะสุรินทร์, พังงา	27
33. รูปภาพเลื่อมพรายในสายน้ำ ที่อ่าวช่องขาด, หมู่เกาะสุรินทร์, พังงา	27
34. รูปภาพการสัมภาน์ ผศ.ณัฐพล สุวรรณกุลสง	28
35. รูปภาพการสัมภาน์ ผศ.ณัฐพล สุวรรณกุลสง	28
36. รูปไม้ชินา	33
37. รูปไม้โมกใช้แทน	33
38. รูปสีจากประเทศญี่ปุ่น	34
39. รูปสีน้ำทั่วไปใช้แทน	34
40. รูปแปรงขนม้า หรือแปรงขนหมู	34
41. รูปแปรงขน ผสม พลาสติกใช้แทน	34
42. รูปกาวแป้งเปียก ยาโมโต๊ะ	35
43. รูปกาวแป้งเปียก ธรรมดาใช้แทน	35
44. รูปบาเร็ง ประเทศญี่ปุ่น	35
45. รูปบาเร็ง ทำเองใช้แทน	35
46. รูปกระดาษสา วาชิ	36
47. รูปกระดาษสา ลำปางใช้แทน	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่

48. รูป Wood Cut แบบญี่ปุ่น	36
49. รูปเครื่องมือ Wood Cut ใช้แทน	36
50. รูปการร่างภาพลงบนแผ่นไม้	37
51. รูป แม่พิมพ์ไม้	37
52. รูปการเตรียมความชื้นที่แผ่นแม่พิมพ์	37
53. รูปการกำหนดตัววางพิมพ์	37
54. รูปการทำขึ้นบน	38
55. รูปการลงสีที่แม่พิมพ์	38
56. รูป วางกระดาษการพิมพ์ ภาพผลงาน	38
57. รูปการวางกระดาษรูป	38
58. รูปการใช้ใบเร้งในการพิมพ์งาน	39
59. รูปงานที่สำเร็จ	39
60. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของ นายสรณัฐ เจนถาวร	40
61. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ ของนายสรณัฐ เจนถาวร	40
62. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวอัจฉริยา สุธาประดิษฐ์	40
63. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวอัจฉริยา สุธาประดิษฐ์	40
64. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาววิภัก	41
65. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวธนารัตน์	41
66. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวสุชาดา ยังทน	41
67. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวปราณี อนันตพรชัยกุล	41
68. รูปภาพ ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวพิมพ์นิภา อยู่สวัสดิ์	42
69. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นายศรัยรัตน์ อาขวานนท์	42
70. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวณัฐกานต์	42
71. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของ Wuttin Chansataboot	42
72. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นายสรณัฐ เจนถาวร	43

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญญภาพ (ต่อ)

73. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นายสรณัฐ เจนดาว	43
74. รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาววรรณภา จวิหงส์พันธ์	43
75. ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาววิภัก	43
76. ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นายพทธิพงษ์ โพธิ์นอก	44
77. ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นายพทธิพงษ์ โพธิ์นอก	44
78. ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของ Wuttin Chansataboot	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงการเลือกใช้ไม้

41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญแผนภูมิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปะภาพพิมพ์ ภาพพิมพ์ โดยความหมายของคำย่อเป็นที่เข้าใจชัดเจนแล้วว่า หมายถึง รูปภาพที่สร้างขึ้นมา โดยวิธีการพิมพ์ แต่สำหรับคนไทยเมื่อพูดถึงภาพพิมพ์อาจจะยังไม่เป็นที่รู้จักว่าภาพพิมพ์ คืออะไรกันแน่ เพราะคำๆ นี้เป็นคำใหม่ที่เพิ่งเริ่มใช้กันมาประมาณเมื่อ 30 ปีมานี้เอง

โดยความหมายของคำเพียงอย่างเดียว อาจจะชวนให้เข้าใจสับสนไปถึงรูปภาพที่พิมพ์ด้วยกรรมวิธีการพิมพ์ทางอุตสาหกรรมเช่น โปสเตอร์ ภาพพิมพ์ที่จำลองจากภาพถ่าย หรือ ภาพจำลองจิตรกรรม อันที่จริงคำว่า ภาพพิมพ์ เป็นศัพท์เฉพาะทางศิลปะที่หมายถึง ผลงานวิจิตรศิลป์ที่จัดอยู่ในประเภท ทัศนศิลป์ เช่นเดียวกับกับจิตรกรรมและประติมากรรม

ภาพพิมพ์ทั่วไปมีลักษณะเช่นเดียวกับจิตรกรรมและภาพถ่าย คือตัวอย่างผลงานมีเพียง 2 มิติ ส่วนมิติที่ 3 คือความลึกที่เกิดขึ้นจากการใช้ ภาษาเฉพาะของทัศนศิลป์อันได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก และพื้นผิว สร้างให้ดูลวงตาลึกเข้าไปประมาณ 2 มิติ ของผิวภาพ แต่ภาพพิมพ์ มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากจิตรกรรมตรงกรรมวิธีการสร้างผลงานที่จิตรกรรมนั้น ศิลปินเป็นผู้สร้างสรรค์ขีดเขียนหรือวาดภาพระบายสีลงไปบนผืนผ้าใบกระดาษ หรือสร้างออกมาเป็นภาพโดยทันที แต่การสร้างผลงานภาพพิมพ์ ศิลปินต้องสร้างแม่พิมพ์มาขึ้นก่อน แล้วจึงผ่านกระบวนการพิมพ์ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพที่ต้องการได้(เอกสารอ้างอิง อิทธิพล ตั้งโฉลก,ทศวรรษภาพพิมพ์.กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.,ม.ป.พ.,2535) ในประเทศไทยนั้นระยะเริ่มแรกทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเชิงพาณิชย์ภาพพิมพ์ศิลป์ โดยพิมพ์เป็นภาพประกอบหนังสือและหนังสือนิตยสารพัฒนาจนกลายเป็นงานภาพพิมพ์ระยะต่อมาในระบบการศึกษา โดยมีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอนเป็นแห่งแรก และก็มีสถาบันอื่นๆตามมาจนกระทั่งปัจจุบันภาพพิมพ์ของศิลปินไทยเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ทางด้านภาพพิมพ์ก็มีความหลากหลาย เทคนิคและรูปแบบ ในการถ่ายทอด การสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขบวนการภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ เป็นเทคนิคที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีขบวนการสร้างสรรค์ที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนต้องใช้เวลา และอาศัยวัสดุในการสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ และปลอดภัยจากสารเคมีเป็นอีกหนึ่งเทคนิคที่ผู้วิจัยมีความสนใจ ผ่านมุมมองประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่ได้ทำการตรวจสอบกระบวนการที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันในประเทศไทยอย่างเข้มงวด วัตถุประสงค์ที่ไม่จำเป็นและไม่มีประโยชน์ออกไป เพื่อสะดวกในการสร้างสรรค์และพร้อมที่จะบอกได้ว่า แบบไหนกันที่จะถือว่าเป็นทักษะในการทำงานที่ดี และก็รวมไปถึงการสร้างมาตรฐานตรวจของคุณภาพในตัวงาน โดยเน้นขบวนการภาพพิมพ์พิมพ์สีน้ำในประเทศไทย โดยผ่านตัวศิลปินที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในแวดวงภาพพิมพ์ในประเทศ

โดยการวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นวิเคราะห์ ขบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ คืบสู่ธรรมชาติ 2549: พิษณุ สุกนิมิตร, 19 ตุลาคม – 26 พฤศจิกายน 2549 ณ ARDELLERY OF MODERN ART, กรุงเทพฯ โดยผลงานได้มีขบวนการและเทคนิคภาพพิมพ์สีน้ำไม่ผสมกับเทคนิคภาพพิมพ์ต่างๆ ได้อย่างน่าสนใจและมีความพิเศษเป็นที่ยอมรับในวงกว้างทั้งในวงการภาพพิมพ์และบุคคลทั่วไป โดยเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมและร่วมสมัยในการวิจัย

ทั้งนี้งานวิจัยศึกษาขบวนการทำภาพพิมพ์และไม้สีน้ำที่มีขบวนการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงกับการสอนและผู้สนใจ โดยนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นประโยชน์และพัฒนาในการทำเทคนิคภาพพิมพ์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างสรรค์สื่อการสอนที่ได้มาตรฐาน สำหรับภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ
2. เพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้นักศึกษาที่ปฏิบัติได้จริงในการเรียนการสอนต่อไป
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงตามขบวนการอย่างมีขั้นตอนในการปฏิบัติจริง

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ศึกษากระบวนการ ขั้นตอนในการปฏิบัติงานของศิลปิน ศ.พิษณุ สุกนิมิตร, ผศ.ณัฐพล สุวรรณกุลสง, อ.วิมลมาล ชันระชวณะ ในการทำผลงานศิลปะชุด “คืบสู่ธรรมชาติ” 2549

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สร้างสรรค์สื่อการสอนในรูปแบบของเอกสาร.ไฟล์ภาพเพื่อบอกถึงรายละเอียดของ อุปกรณ์ และการทำงานภาพพิมพ์สีน้ำและไม้
3. นำผลงานวิจัยตีพิมพ์ เผยแพร่ เพื่อสร้างองค์ความรู้แก่นักศึกษาและผู้สนใจ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการเรียนการสอน
2. จัดพิมพ์ในรูปแบบเอกสาร และซีดีรอมประกอบการสอนหรือตำราเรียน
3. เพื่อทราบถึงเทคนิค ขบวนการ สร้างสรรค์ ภาพพิมพ์และไม้สีน้ำที่ร่วมสมัยเหมาะสมในการประยุกต์ใช้กับภาพพิมพ์เทคนิคต่างๆได้ในปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ หมายถึง ภาพพิมพ์และไม้ (Woodcut) คือศิลปะการพิมพ์แบบนูน (relief printing) โดยที่ภาพที่จะพิมพ์ใช้แกะบนผิวไม้ด้วย สิว มีด หรืออุปกรณ์แกะสลัก จากนั้นนำไปพิมพ์ การพิมพ์นั้นสามารถพิมพ์โดยผ่านแรงกดของแท่นพิมพ์หรือพิมพ์ด้วยมือในลักษณะเดียวกันนี้ฝั่งด้านหลังของกระดาษพิมพ์ โดยการ ใช้สีน้ำเป็นหมึกพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

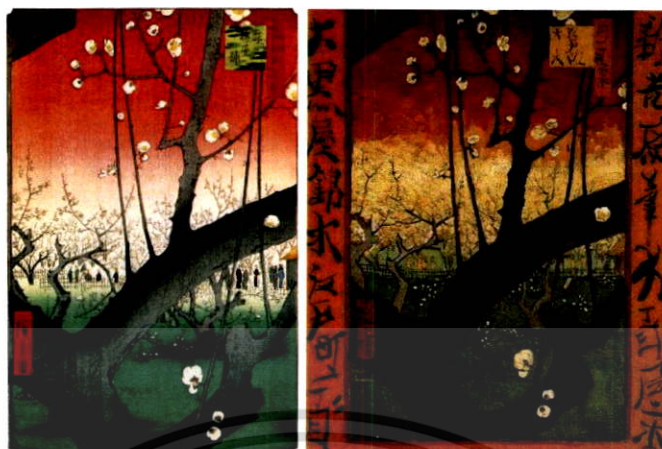
ความสำคัญของภาพพิมพ์ไม้

ประวัติภาพพิมพ์ไม้ศิลปะญี่ปุ่น มีวิวัฒนาการในช่วงเริ่มต้นของภาพพิมพ์ไม้ในยุคบุกเบิก จากเหล่าพระสงฆ์เพื่อใช้ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และในช่วงท้ายของยุคบุกเบิกนี้ได้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศญี่ปุ่น เทคนิคภาพพิมพ์ไม้จึงถูกนำมาใช้ในการภาพพิมพ์ภาพทางพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นเครื่องรางซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจ ส่วนภาพพิมพ์ไม้ญี่ปุ่นในยุครุ่งเรือง และการเกิดอุกิโยะ-เอะ จะกล่าวถึงภาพพิมพ์ไม้ศิลปะญี่ปุ่นในช่วงที่ประเทศญี่ปุ่นสงบสุขที่สุด และมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีที่สุด ช่วงหนึ่งจึงเป็นช่วงที่ภาพพิมพ์ไม้พัฒนาไปในรูปแบบของญี่ปุ่นอย่างแท้จริง ต่อมาภาพพิมพ์ไม้ญี่ปุ่นกับการเปิดประเทศ ซึ่งตรงกับช่วงยุคล่าอาณานิคมของโลกแถบตะวันตกในขณะนี้ผู้ผลิตภาพ

พิมพ์ไม้ในประเทศญี่ปุ่นจะเริ่มนำเอาหลักทฤษฎีศิลปะของแถบยุโรปเข้ามาประยุกต์ใช้ในการผลิตงานศิลปะภาพพิมพ์ไม้ และภาพพิมพ์ไม้ศิลปะญี่ปุ่นในยุคสมัยใหม่เป็นยุคภาพพิมพ์ไม้ศิลปะญี่ปุ่นพัฒนาไปในรูปแบบตะวันตกมากที่สุด ในขณะที่การพิมพ์ภาพพิมพ์ภาพแบบอุกิโยะ กำลังค่อยๆเลือนหายไปในยุคนี้ (วิมลวรรณ สุนทรญาณกิจ)

ในงานวิจัย ได้พูดถึงภาพพิมพ์ไม้ญี่ปุ่นเปรียบเทียบกับภาพพิมพ์ไม้ยุโรปจะเปรียบเทียบในเชิงของหลักการพื้นฐานทางศิลปะที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน และลักษณะการนำเทคนิคภาพพิมพ์ไม้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ภาพพิมพ์ไม้ญี่ปุ่นกับการเปิดประเทศ (สมัยเมจิ ค.ศ. 1868- 1912)

ญี่ปุ่นได้รับความเจริญจากต่างชาติเข้ามาอย่างสิ้นหลาม ในด้านศิลปวัฒนธรรมของญี่ปุ่นถูกทิ้งไว้เบื้องหลังจึงทำให้ช่วงนี้เป็นช่วงที่ศิลปะภาพพิมพ์ไม้ในประเทศญี่ปุ่นซบเซา แต่ได้รับการพัฒนาให้มีรูปแบบที่เป็นตะวันตกมากขึ้น และด้วยการเปิดตัวเองสู่โลกตะวันตกนี้เองที่ทำให้ผลงานในแนวอุกิโยะ ได้ออกสู่สายตาของคน ทั่วโลกและยังมีอิทธิพลต่อศิลปินชาวฝรั่งเศสและแนวอิมเพรสชัน

รูปที่ 1 รูปภาพ Hiroshige Ven Gogh 1

ที่มา http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cc/Hiroshige_Van_Gogh_1.JPG

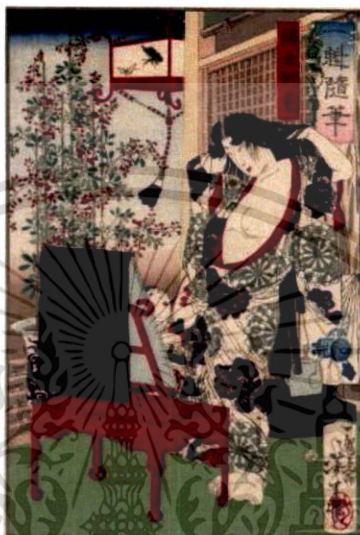
รูปที่ 2 รูปภาพ Thi Bridge in the Rain (after Hiroshige),
by Rain, 1887 Vincent van Gogh (1853 - 1890)

รูปที่ 3 รูปภาพ People on a Bridge Surprised
(from the series One Hundred
Famous Views of Edo)

ที่มา : <http://clicks.robertgenn.com/images/2006/121506/van-gogh-ohashi-bridge-painting.jpg>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการศึกษาอิทธิพลจากต่างชาติที่เข้ามาสู่ งานภาพพิมพ์ญี่ปุ่นตั้งแต่ต้นของงานวิจัยของ
 วิมลวรรณ สุนทรญาณกิจ ได้วิเคราะห์ได้ว่าอิทธิพลของรูปแบบและการใช้สีในงานภาพพิมพ์ไม้
 นั้นได้บอกเล่าเรื่องราวของคนญี่ปุ่นที่มีความสัมพันธ์กับชาวยุโรปด้านสังคม วัฒนธรรม
 ขนบธรรมเนียม ที่มีเด่นชัดในงาน The Yamauba and her child ซึ่งอยู่ในงานชุด Ikkai Zuihitsu

รูปที่ 4 รูปภาพภาพผลงานชุด Ikkai Zuihitsu

ที่มา : <http://zoom.mfa.org/fif=sc1/sc144431.fpx&obj=iip,1.0&wid=568&cell=568,427&cvt=jpeg>

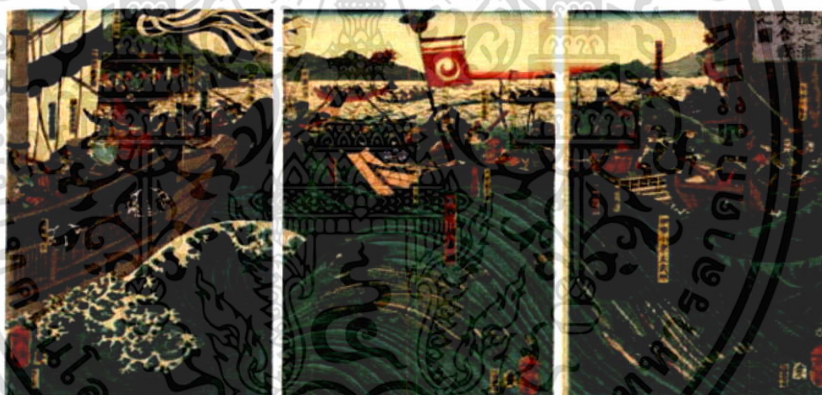
ศิลปินชาวญี่ปุ่นได้รับการศึกษาศิลปะของตะวันตก โดยการสอนของคนอังกฤษซึ่งได้เริ่ม
 มีการใช้เทคโนโลยีในการถ่ายภาพเป็นการเรียนรู้การถ่ายรูป ทิวทัศน์ แม่น้ำ ภูเขา หรือสถานที่
 สำคัญเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานภาพพิมพ์ไม้ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายมีผลงานของศิลปินที่
 โดเด่นหลายหลาย อาทิ โคบายาชิ คิโยจิกะ (Kobayashi Kiyochka)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5 รูปภาพ Kiyochika prin

ที่มา : www.ohmigallery.com

รูปที่ 6 รูปภาพ The Great Battle between the Minamoto and Taira Clans at Dannoura

ที่มา <http://www.aamdocents.org>

ภาพพิมพ์ไม้ในยุโรป

เกิดขึ้นครั้งแรกในช่วง คริสต์ศตวรรษที่ 14 ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการพิมพ์หนังสือและมีการพิมพ์ภาพพิมพ์ประกอบในช่วงแรกมีการพิมพ์เพียงสีขาว สีดำ อาจมีการเพ็ງสีในตัวอย่างงานโดยวิธีการระบาย หรืออาจอาศัยการพิมพ์สีโดยการใช้น้ำสีกพิมพ์โดยการฉลุการพิมพ์ มากกว่าหนึ่งบล็อกเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกโดย Hans Burgkmair ชายเยอรมัน ในปี ค.ศ.1508 โดยวิธีพิมพ์ด้วย

เทคนิค Chiaroscuro Woodcuts

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 7 รูปภาพ Liber Chroniarum

ที่มา : <http://www.metmuseum.org>

Chiaroscuro Woodcuts เป็นการพิมพ์โดยใช้หลักการเรื่องแสงและเงาเป็นหลัก ภาพพิมพ์ที่ได้จะมีมากกว่าสีขาวและดำก็ได้ตามจะมีสีเพิ่มมาเพียงไม่กี่สี เช่น สีเทา สีน้ำตาลเป็นการพิมพ์ในสไตลยุโรป

สรุป ประเด็นจากงานวิจัยประวัติภาพพิมพ์ไม้ในศิลปะญี่ปุ่น The History Of Japanese Woodcut โดย วิมลวรรณ สุนทรญาณกิจ

ศิลปะภาพพิมพ์ทั้งในญี่ปุ่น และยุโรปนั้นมีความคล้ายคลึงกันโดยนำมาใช้เพื่อการพิมพ์หนังสือ และภาพพิมพ์ ภาพประกอบ โดยรูปแบบการพิมพ์ในช่วงแรกนั้นจะมีสีเพียงสองสีคือสีดำ และขาว เช่นการคัดแกะไม้ดอกเท่านั้น รูปแบบของผลงานสไตลยุโรปจะเน้น แสงเงา และมีสองสี แต่จะอาศัยการระบายสีโดยการใช้น้ำสีกอลลู ส่วนของญี่ปุ่นจะมีพื้นฐานอันยาวนานและมีการพัฒนาไปตามกระแส สังคม การเมือง วัฒนธรรม รูปแบบมีความเป็นยุโรปมากขึ้นจากการเปิดประเทศ มีการพิมพ์โดยใช้สีเคมีจากตะวันตกมาใช้ให้เห็นอย่างชัดเจนมากขึ้นและถูกพัฒนามาจนถึงปัจจุบันนี้

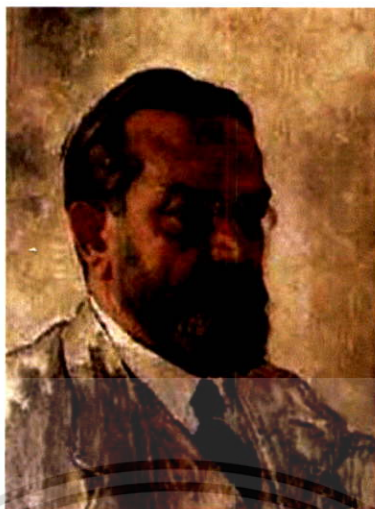
กระบวนการทำงานภาพพิมพ์แกะไม้เราสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์และวัสดุในการแสดงออกของศิลปินหรือช่างงานวิจิตรที่มีความละเอียดและประณีตซับซ้อน ซึ่งสามารถจะเห็นได้อย่างชัดเจนในกระบวนการทำงานในแบบเชิงช่างแบบดั้งเดิม ในปัจจุบันนี้ได้มีระบบเครื่องจักรที่สามารถเพิ่มกำลังการผลิตและขนาดของงานภาพพิมพ์ให้สมบูรณ์และหดยุคเวลาแต่สิ่งสำคัญในการเข้าถึงได้อย่างถ่องแท้จะเป็นหัวใจหลักในงานศิลปะจะทำงานภาพพิมพ์นั้นต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดจากการทำด้วยมือ ของศิลปินเองถึงจะเป็นหัวใจหลักในงานศิลปะจะสามารถเข้าถึงได้อย่าง ถ่องแท้ (W.R.LETHABY, September 1916)

ภาพพิมพ์ญี่ปุ่นที่คุ้นเคยดีสำหรับทุกคนถูกทำขึ้นด้วยงานช่างที่มีความเรียบง่าย ไม่มี เครื่องจักรเข้ามาเกี่ยวข้องมีเพียงแต่อุปกรณ์สองสามอย่างสำหรับใช้ในการตัดแกะรูปแบบของ งานลงบนพื้นผิวของแผ่นไม้เซอร่าให้กลายเป็นตัวแม่พิมพ์ ไม่มีการใช้แทนพิมพ์ขณะที่มันวางอยู่ บนตัวแม่พิมพ์ สีต่างๆก็นำมาผสมกับน้ำและแป้งเปียกที่ทำจากเหง้าข้าว ในรายละเอียดของการ ทำงานเริ่มต้นตั้งแต่การคัดเส้นอย่างประณีตและการวางแผนบล็อกสี การเตรียมสีและกระดาษ แต่สำหรับในญี่ปุ่นนั้น ได้มีช่างฝีมือที่ได้รับการฝึกฝนในด้านต่างๆ เช่นที่กล่าวในกระบวนการ ทำภาพพิมพ์นี้ โดยแต่ละคนจะมีหน้าที่ของตนเองภายใต้การควบคุมดูแลของศิลปิน แต่ด้วย เงื่อนไขที่จำกัดในปัจจุบัน ทำให้ศิลปินจำเป็นต้องทำทุกอย่างด้วยตนเองทั้งหมด โดยไม่ทำ รายละเอียดใดๆ ตกหล่นไป

ปัจจัยสำคัญในงานภาพพิมพ์ ก็คือคุณค่าในการบอกเล่าเรื่องราวบนผนังได้เทียบเท่ากับงาน ภาพพิมพ์แกะไม้ เพียงแค่งานพิมพ์เพียงชิ้นเดียวในห้องที่มีสี่เหลี่ยมๆ นั้นจะช่วยเพิ่มสีสันและทำ ให้ผนังทั้งหมดดูโดดเด่น ด้วยกระแสนิยมในสมัยปัจจุบันที่นิยมงานราคาแพงถึงแม้จะเป็น รูปแบบงานที่มีเฉพาะอย่างยิ่งเสน่ห์ของสีในตัวงานเมื่อถูกพิมพ์จากแผ่นไม้ลงบนกระดาษ มีความงดงามและมีคุณค่าพิเศษและสำคัญมากในงานภาพพิมพ์

รูปที่ 8 รูปภาพ ศาสตราจารย์ Emil Orlik เป็นผู้มีชื่อเสียงในแวดวงศิลปะ

ที่มา : <http://www.orlikprints.com/essay/home.jpg>

Emil Orlik สอนศิลปะและงานช่างศิลป์ ณ กรุงเบอร์ลิน เป็นที่รู้จักอย่างดีในงานแสดงศิลปะ ในปัจจุบัน ได้กล่าวภาพพิมพ์แกะไม้แบบญี่ปุ่น ได้ถูกใช้ในการสอนเป็นการฝึกฝนพื้นฐานสำหรับนักศึกษา ได้ในแนวคิดที่ว่างานฝีมือ แบบดั้งเดิมนั้นสอนให้รู้ถึงความประหยัด และความเรียบง่ายจากการใช้ชีวิตในปัจจุบันการพิมพ์งานสีจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว ไม่ว่าจะอะไรก็ตามที่เป็นคุณค่าระดับสุดยอดของฝีมือของตะวันออกสำหรับพวกเราในฐานะศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในการแสดงออกเป็นส่วนตัวนั้นไม่ต้องสงสัยถึงผลที่เกิดและประโยชน์มากมายในการฝึกฝน สอนให้รู้ถึงคุณค่าการประหยัดและเรียบง่ายในกระบวนการพิมพ์งานในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานของ Emil Orlik

รูปที่ 9 ภาพผลงาน Japaner bei der Rast im Gebirge - Japanese Resting on the Mountainside

1900

ที่มา : <http://www.orlikprints.com/pages/thumbnails/463.html>

ORIGINAL-HOLZSCHNITT VON EMIL ORLIK OM

รูปที่ 10 ภาพผลงาน Figur unter Weidenbaum – Japan 1902

ที่มา : <http://www.orlikprints.com/pages/thumbnails/463.html>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

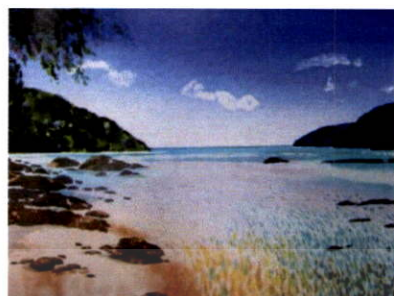
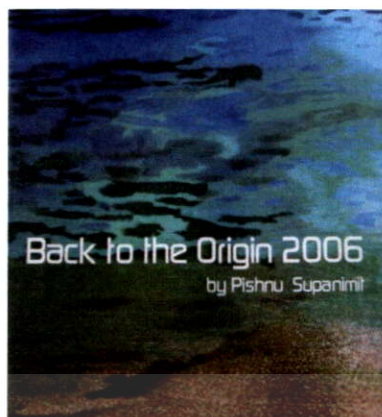
รูปที่ 11 ภาพผลงาน Bei Enoshima 1901

ที่มา : <http://www.orlikprints.com/pages/thumbnails/463.html>

แปลเอกสารอ้างอิง จากหนังสือ ภาพพิมพ์แกะไม้ (Wood-BLOCK PRINTING) หนังสือชุดความชำนาญในกระบวนการทางศิลปะ เรียบเรียงโดย W.R. Lethaby วิธีการเชิงช่างของการแกะไม้และการพิมพ์สีด้วยวิธีปฏิบัติแบบญี่ปุ่น โดย F. Morley Fletcher

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่างานภาพพิมพ์แกะไม้ในแบบญี่ปุ่นและยุโรป มีความเชื่อมโยงกันอยู่ทั้งขบวนการพิมพ์และการแสดงออกในตัวผลงานภาพพิมพ์ มีความแตกต่างกันในเรื่องรูปแบบหรือสไตล์งานและสีสันทันในงานภาพพิมพ์ แต่ในปัจจุบันเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำได้มีศิลปินรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยที่นำเอาเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำมาทำงาน ถ้าจะกล่าวถึงผลงานภาพพิมพ์สีน้ำที่มีความเด่นชัดในประเทศไทยนั้นต้องมีบุคคลชื่อ พิษณุ สุภนิมิต นักวิจัยสังเกตเห็นการทำงานในรูปแบบภาพพิมพ์ไม้สีน้ำที่มีรายละเอียดของชั้นนอตและวิธีการ นำเอางานภาพพิมพ์มาเชื่อมโยงกับเทคนิคภาพพิมพ์ชนิดอื่นได้อย่างน่าสนใจ ในการแสดงนิทรรศการ “คืนสู่ธรรมชาติ” BACK TO THE ORIGIN ART. กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

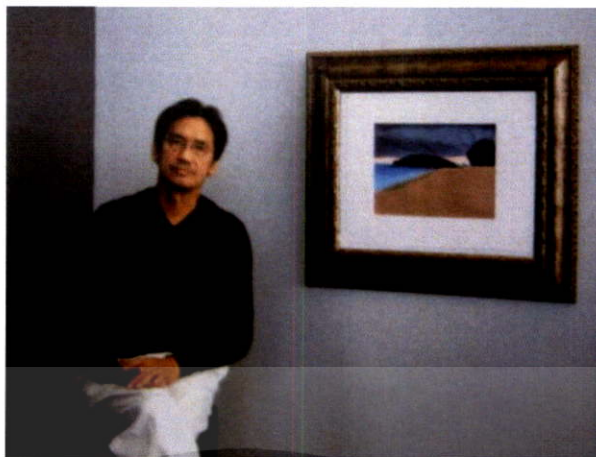

รูปที่ 12 Back to the Origin 2006

ที่มา : สูจิบัตรคืบสู่อุทธรมชาติ 2546

ในการแสดงครั้งนี้ ตัวศิลปินเองมีแนวคิดกับนิทรรศการครั้งนี้ การเดินทางย้อนกลับ “คืนสู่อุทธรมชาติ” :BACK TO THE ORIGN ART. นี่เป็นการเดินทางเข้าสู่ความเรียบง่ายจนเกือบจะไม่มีอะไร ไม่มีตัวตนที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีแนวคิดที่ทรูเลิศอลังการไม่แสดงถึงพลังของการสร้างสรรค์ใดๆ ด้วยชีวิตของผลกำลังเดินทางไปสู่ความเรียบง่ายมีความสุขอยู่ที่ความพอเพียง สุภาพอ่อนโยนต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ไม่ก้าวร้าวทำลายสภาพแวดล้อมและตนเอง ผลงานชุดนี้จึงเป็นการกลับคืนสู่สภาพดั้งเดิมของการเป็นช่างพิมพ์ที่แท้จริง เป็นรูปแบบการบันทึกภาพที่ทัศนอันบริสุทธิ์จากธรรมชาติที่ตนเองรัก นำเสนอด้วยเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ ภาพพิมพ์ซิลค์สกรีน และภาพพิมพ์แบบชั้นเดียว (Monoprint) เป็นงานภาพพิมพ์ด้วยระบบสีน้ำที่เป็นจุดเริ่มของความเรียบง่าย ไม่มีกลิ่น ไม่ทำลายสุขภาพมาอย่างยาวนาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 13 รูปภาพ ศ.พิชญ์ สุคนิมิต

ที่มา : สุจิตร์คีนสู่ธรรมชาติ 2546

จากการศึกษาภาพพิมพ์ผลงานของอ.พิชญ์ สุคนิมิต มีความพิเศษทางด้านเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นขบวนการอันซับซ้อน ละเอียดอ่อน จึงได้นำมาถึงการวิจัยภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

ในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์การ “คีนสู่ธรรมชาติ” แบ่งออกดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึกในการทำงานของศิลปิน และทีมงานในการพิมพ์ โดย
 - 1.1 ศ.พิชญ์ สุคนิตร์
 - 1.2 ผศ.ณัฐพล สุวรรณกุลสง
 - 1.3 อ.วิมลมาลย์ ชันชะชวนะ
2. ศึกษาขบวนการด้านเทคนิค อุปกรณ์ในการทำภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ
3. วิเคราะห์ ปัญหาที่เกิดในการสร้างสรรค์
4. สรุป ผลเพื่อพัฒนาต่อการสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 14 รูปการสัมภาษณ์เจาะลึก

ที่มา : การสัมภาษณ์เชิงลึก วันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2556

การสัมภาษณ์เจาะลึก : แนวคิด และวิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

อาจารย์พิษณุ มีแนวความคิดของการทำงานจากการบันทึกการเดินทางในต่างประเทศโดยบันทึกด้วยการเขียนสีน้ำจากภาพประทับใจ ในการเลือกเทคนิคการเขียนสีน้ำเพราะมีความสะดวกในการพกพา และรวดเร็วด้วยใจของตัวเอง ศิลปะในแง่มุมของ อาจารย์พิษณุ เปรียบเสมือนชีวิต เป็นวิถีชีวิตของเราในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมรอบๆตัวเรา จึงเปรียบได้กับการบันทึก ในอดีตนั้นผลงานของอาจารย์ได้ทำเทคนิคภาพพิมพ์ ล่องลึก ด้วยตัวขบวนการเองต้องอาศัยสารเคมี ทำให้เกิดผลเสียไม่ดีกับชีวิตของอาจารย์ในการทำงานศิลปะ โดยมาตลอดและบวกกับเราไม่สามารถพัฒนารูปแบบ เทคนิคที่เคยทำในอดีตให้ดีขึ้นจากอดีต ในช่วงแรกอาจารย์พิษณุ ไม่กล้าเปลี่ยนรูปแบบการแสดงผลออกโดยสีน้ำแข็ง เป็นการทำให้ศิลปะที่ไม่ได้คิดอะไรในการที่เราไม่มุ่งมั่นที่จะทำงานให้เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองเป็นการยึดมั่น เพราะฉะนั้นในงานแสดงชุดแรกๆ ของอาจารย์ พิษณุเป็นงานการเขียนสีน้ำในแนวทาง ทิวทัศน์ (Landscape) ที่ให้ความรู้สึกได้ถึงการปลดปล่อยและพอเริ่มเห็นในการสร้างภาพพิมพ์โดยใช้สารเคมีน้อยที่สุด

อาจารย์พิษณุพยายามเป็นส่วนหนึ่งในการดึง และตระหนักถึงข้อเสียที่เกิดและเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงาน ภาพพิมพ์สีน้ำ โดยเลือกเทคนิคภาพพิมพ์คือ ภาพพิมพ์แกะไม้ (Wood cut water) สีน้ำและภาพพิมพ์กระดาษไหม (Screenprint) ขบวนการเข้ามารองรับกับแนวความคิดรูปแบบการแสดงผลออกทางภาพพิมพ์ได้อย่างสมบูรณ์ และตรงประเด็นที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานนิทรรศการ “คืนสู่ธรรมชาติ 2546”

รูปที่ 15 รูปภาพ ฟ้าสวยยามเย็นที่อ่าวคลอง,ภูเก็ต

ที่มา : สุจิตร์คืนสู่ธรรมชาติ 2546

รูปที่ 16 รูปภาพ เมฆทะมึนเหนือหาดคลองม่วง ใกล้เคียง 18.55 น.,กระบี่

ที่มา : สุจิตร์คืนสู่ธรรมชาติ 2546

รูปที่ 17 รูปภาพ หอระฆังจियोตโตแห่งเมืองฟลอเรนซ์, เมืองฟลอเรนซ์, อิตาลี

ที่มา : สุจิตร์คืนสู่ธรรมชาติ 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 18 รูปภาพ ตะวันตกน้ำที่หาดกะตะ ภูเก็ต

ที่มา : สุจิตร์คีนสุธรรมชาติ 2546

รูปที่ 19 รูปภาพ มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ วาติกัน, กรุงโรม อิตาลี

ที่มา : สุจิตร์คีนสุธรรมชาติ 2546

รูปที่ 20 รูปภาพ จัตุรัสซานมาร์โกแห่งเวนิสยามฝนพราว เมืองเวนิส, อิตาลี

ที่มา : สุจิตร์คีนสุธรรมชาติ 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การสร้างสรรค์ได้แบ่งหน้าที่ออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1. เทคนิค ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำและปัญหา

อาจารย์พิชญ์ เปรียบได้กับศิลปินผู้คิดภาพร่างต้นความคิด และถูกนำสู่ผู้ช่วยในการสร้างสรรค์ที่มีความถนัดเฉพาะเทคนิคนั้นๆ

รูปที่ 21 รูปการสัมภาษณ์อาจารย์วิมลมาลย์ จันทร์ชวณะ

อาจารย์วิมลมาลย์ จันทร์ชวณะ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำมากที่สุดในประเทศไทย ทั้งในด้านความชำนาญ ประณีต มีความเป็นเอกลักษณ์แบบโบราณ มีระบบ ระเบียบในการทำงาน ซึ่งเป็นเทคนิคที่ใช้แนวทางธรรมชาติ อาจารย์พิชญ์ จึงเลือก อ.วิมลมาลย์ คูเต๋ในส่วนของเทคนิค ภาพพิมพ์ไม้สีน้ำ

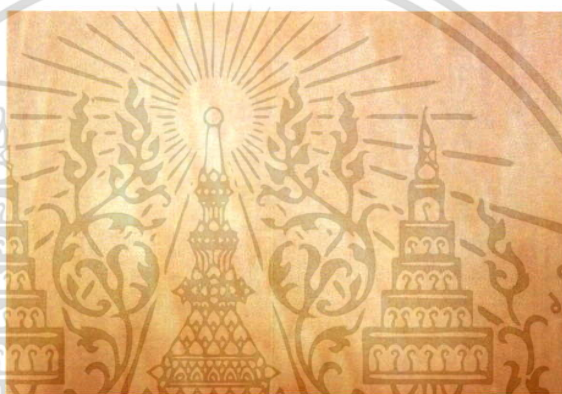
รูปที่ 22 รูปภาพขบวนการภาพพิมพ์สีน้ำแกะไม้

ที่มา : สูจิบัตรคืนสู่ธรรมชาติ 2546

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านการสร้างสรรค์ผลงานในส่วนของภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ อาจารย์ วิมลมาลย์ กล่าวว่า การทำงานภาพพิมพ์ให้กับตัวศิลปิน (อาจารย์พิชญ) ค่อนข้างเคร่งเครียด เพราะต้องมีหลายเทคนิค แต่ละเทคนิคต้องมีความเชื่อมต่อกัน ต้องมีความแม่นยำในด้านเทคนิคต้องแบ่งหน้าที่ของคนปฏิบัติงาน เช่น คนวางกระดาษ คนพิมพ์ผลงาน ต้องมีความชำนาญในหน้าที่ของตัวเองและต้องมีความรอบคอบในการ กระวางผลงานทุกครั้ง ในแต่ละวันการพิมพ์ภาพพิมพ์ไม่เกิน 10 แผ่น เพราะกระดาษมีความชื้นไม่เท่ากัน สีน้ำที่ใช้กับผลงานชุดนี้ต้องใช้สีน้ำที่บดแสง จึงมีคุณสมบัติในการพิมพ์ที่ดี

อุปกรณ์ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

รูปที่ 23 รูปแบบไม้จีน

รูปที่ 24 รูปเครื่องมือ แกะไม้ (Wood cut)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 25 รูปแปรงในการทำระบายสีขนาดต่างๆ

รูปที่ 26 รูปแปรงต่างๆ ในการทำระบายสี

รูปที่ 27 รูปบาเร้ง

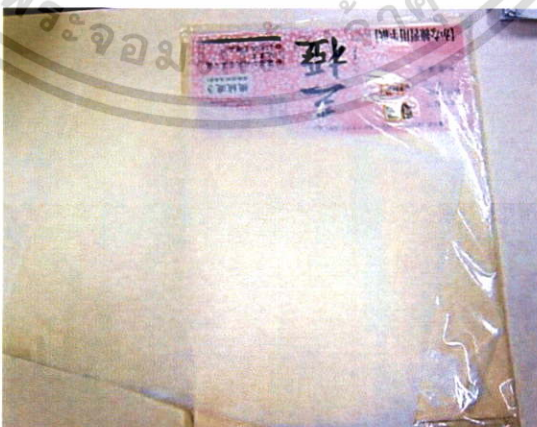
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 28 รูปบาเร้ง

รูปที่ 29 รูปตัวกำหนดการวางบล็อกบนแท่นพิมพ์

รูปที่ 30 รูปกระดาษพิมพ์งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 31 รูปสีในการพิมพ์งาน สีในการพิมพ์งาน

ขบวนการพิมพ์ ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ (ในงาน “ถิ่นสุวรรณชาติ”)

1. วัสดุอุปกรณ์สำหรับขั้นตอนการแกะแม่พิมพ์

- 1.1 แผ่นไม้อัดยางพารา 10 มิลลิเมตร หรือไม้ชนิดอื่น ความต้องการหนา 6 มิลลิเมตร
- 1.2 กระดาษคาร์บอน 1 แผ่น
- 1.3 เครื่องมือแกะไม้ 1 ชุด
- 1.4 กระดาษทรายสำหรับขัดไม้และกระดาษทรายน้ำเบอร์ 1200
- 1.5 กระดาษรองแกะแม่พิมพ์ 1 แผ่น
- 1.6 น้ำมันจักร 1 ขวด
- 1.7 หินลับมีดหยาบ และละเอียด

2. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการเคลือบกระดาษ

- 2.1 กาวหนังวัว (nigawa) 20 กรัมและสารส้ม (mauban) 10 กรัม สำหรับผสมน้ำ 1 ลิตร
- 2.2 กระดาษสา หรือกระดาษอื่นๆ
- 2.3 แปรงขนกระต่ายขนาด 4-5 นิ้ว หรือแปรงทาสีขนสีขาว(ใช้แทนแปรงขนแกะของญี่ปุ่น DOSA BAKE)
- 2.4 ภาชนะใส่น้ำรูปสี่เหลี่ยม 1 ใบ
- 2.5 หม้อ และเตาไฟฟ้าสำหรับ ต้มน้ำ
- 2.6 ถ้วยเซรามิค 1 ใบ และเศษผ้าใช้รองใต้ถ้วย
- 2.7 ไม้หนีบผ้าพลาสติกร้อยด้วยเชือกยาว 20 เมตร ทำราวไม้หนีบผ้าเพื่อตากกระดาษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.วัสดุอุปกรณ์สำหรับการพิมพ์ภาพ

- 3.1 แป้นดู (BAREN)
- 3.2 หมึกจีน สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น เลือกใช้ตามต้องการ
- 3.3 กระดาษสาเคลือบขาว, กระดาษฟาเบริโย สำหรับงานภาพพิมพ์หรือกระดาษวาดภาพอื่นๆ
- 3.4 แปรงขนกระด้างขนาดหน้ากว้าง 3 นิ้ว หรือแปรงขนนุ่มอื่นๆ อาจใช้สเปรย์พ่นน้ำแทนได้
- 3.5 แปรงขัดรองเท้า (ขัดขนแปรงด้วยกระดาษทราย) 3-4 อันใช้แทนแปรงขนหางม้า
- 3.6 พู่กันสีน้ำขนาดใหญ่หรือแปรงอื่น ใช้สำหรับจุ่มสีแต้มบนแม่พิมพ์
- 3.7 แป้งเปียก
- 3.8 ถ้วยเล็กสีขาวสำหรับใส่สี หลายใบ
- 3.9 อ่างใส่น้ำ 1 ใบ
- 3.10 พลาสติกสำหรับห่อกระดาษพิมพ์ขนาดใหญ่กระดาษพิมพ์ประมาณ 4 เท้า
- 3.11 แผ่นพลาสติกบางหรือกระดาษไข Cooking paper
- 3.12 น้ำมันมะกอก 1 ขวด
4. วัสดุอุปกรณ์สำหรับการชิงภาพพิมพ์
- 4.1 กระดาษไม้อัด 6-10 ม.ม.
- 4.2 กระดาษกาวน้ำ
- 4.3 ฟองน้ำหรือเศษผ้า

การทำแบบร่างภาพพิมพ์ (sketch)

1. วาดภาพสีตามต้องการ แบบควรมีขนาดเท่าภาพจริงที่ต้องการพิมพ์
(อาจสร้างภาพร่างด้วยหมึกจีนหรือสีน้ำ)
2. ใช้กระดาษไขทาบบนแบบร่าง วาดรายละเอียดบนกระดาษไข
3. ขัดแผ่นไม้ด้วยกระดาษทรายเบอร์ละเอียด
4. ถ่ายทอดลายเส้นจากกระดาษไขลงบนไม้โดยใช้กระดาษคาร์บอน
(ควรคว้าภาพเป็นภาพกลับซ้ายขวากับแบบร่าง) หรือ อาจวาดภาพโดยตรงลงบนแผ่นไม้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่ใช้ทำแม่พิมพ์

แต่เดิมมาญี่ปุ่นใช้ไม้ซาคุระ (ต้นเชอร์รี่) ที่ตัดแบบไม้กระดานทำแม่พิมพ์ ปัจจุบันนิยมใช้ไม้ชิโน (Shina) จาก Hoggaido (หรือไม้ Linden ในภาษาอังกฤษ) ที่มีราคาถูกกว่าและแกะง่าย ในเมืองไทยไม่มีไม้ที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน อาจใช้ไม้พยุงพารา หนา 10 มิลลิเมตร ได้ แต่มีความแข็งและแกะยากพอสมควร หรืออาจหาไม้ชนิดอื่นที่เหมาะสมกว่า เป็นไม้อัดหนา 6 มิลลิเมตร ชนิดที่เนื้อไม้นิ่มกว่าและซึมซับน้ำได้ดี ไม้สนใช้ได้ดีกว่าไม้ ยางพารา ส่วนแผ่นไม้โมกที่ขายทั่วไปตามร้านเครื่องเขียนไม่เหมาะสม เพราะไม้ทนน้ำ จะโค้งงอได้ง่าย ทั้งนี้เราจะ เลือกไม้ที่มีคุณสมบัติตามที่เรต้องการให้เหมาะสมกับลักษณะงาน

การเคลือบกระดาษ

การเคลือบกระดาษทำเพื่อไม่ให้สีน้ำที่พิมพ์บนกระดาษซึมกระจายบนกระดาษนอกพื้นที่ที่ต้องการภาษาญี่ปุ่น เรียกว่าการทำ DOSA ภาษาอังกฤษเรียก SIZING ส่วนกระดาษที่เคลือบแล้วเรียก SIZED PAPER

วิธีการการเคลือบกระดาษ (ทำ DOSA)

- นำกระดาษที่ต้องการใช้พิมพ์เช่นกระดาษสาไทยอย่างหนา (ราคาประมาณ 20.-) มาเข้าแทนพิมพ์เอชซิงริตให้กระดาษเรียบเพราะกระดาษสาอย่างหนาจะเรียบไม่สม่ำเสมอ
- ผสมน้ำยาเคลือบกระดาษ
อัตราส่วนน้ำ 1 ลิตร : กาวเม็ด nigawa 20 กรัม : สารส้ม 10 กรัม (กาว nigawa ต้องซื้อจากญี่ปุ่น)

วิธีทำ

- ใส่กาวเม็ดในถ้วยเซรามิกแล้วเติมน้ำให้ท่วม แช่ทิ้งไว้ 1 คืนให้กาวนิ่มและละลาย
 - ใช้หม้อต้มน้ำ วางถ้วยเซรามิกที่มีกาวในหม้อ (ระดับน้ำในหม้อต้องต่ำกว่าขอบถ้วย) รอกันด้วยถ้วย เศษผ้าไม่ให้ก้นถ้วยสัมผัสหม้อ ซึ่งอาจจะทำให้กาวไหม้ ต้มจนกาวละลาย
 - ต้มน้ำ 1 ลิตร ใส่สารส้ม คนให้ละลาย แล้วปิดไฟเตา
 - เทกาวที่ละลายแล้วลงในน้ำซ้อ 3 คนให้ผสมกันดีเท ใส่ภาชนะรูปสี่เหลี่ยม เตรียมเคลือบกระดาษ
- ใช้แปรงหน้ากว้าง เช่นแปรงขนกระต่าย หรือแปรงทาสีขนขาวจุ่มน้ำยาเคลือบกระดาษทาบนแผ่นกระดาษสาโดยลากตามทางขวางเป็นแถบจบทั่วกระดาษ ทำเพียงด้านเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. นำกระดาษไปตากผึ่งให้แห้ง

กระดาษบางชนิดไม่ต้องเคลือบกาวเพราะมีกาวอยู่แล้ว โดยเฉพาะกระดาษที่ผลิตจากเครื่องจักร (machine made) ซึ่งต่างจากกระดาษทำมือ (hand made) ถ้าไม่แน่ใจให้ทดลองหยดน้ำบนกระดาษที่ต้องการหกน้ำซึมอย่างรวดเร็วคือไม่มีกาวเคลือบ แต่ถ้าค่อยๆซึมอาจมีกาวอยู่เล็กน้อย หากเป็นกระดาษพิมพ์ Fabriano หรือ BFK หรือกระดาษเขียนสีน้ำชนิดเรียบ ไม่ต้องเคลือบกาว

ขั้นตอนการเตรียมชิ้นกระดาษ

1. นำกระดาษที่ตัดขนาดไว้ตามต้องการมาทำเครื่องหมายบนด้านหลังกระดาษด้วยดินสอเพื่อ กัน ความผิดพลาดจากการวางกระดาษบนแม่พิมพ์
2. ตัดกระดาษปรีฟเหลืองให้มีขนาดใหญ่กว่ากระดาษพิมพ์
3. ตัดพลาสติกห่อกระดาษให้มีขนาดใหญ่กว่ากระดาษพิมพ์ประมาณ 4 เท่า
4. วางกระดาษปรีฟเหลือง 1 แผ่นลงแผ่นพลาสติกทำให้เปียกด้วยการฉีดพ่นน้ำด้วยสเปรย์หรือ ลูบด้วยแปรง ใหญ่แล้ววางกระดาษพิมพ์ 1 แผ่นทับลงไป จากนั้นวางปรีฟเหลือง 1 แผ่นทำ ให้ เปียก ทำสลับกันไปจนหมดกระดาษแล้วห่อพลาสติกไม่ให้อากาศเข้า
5. ทับด้วยไม้แผ่นและของหนัก ทั้งไว้ก่อนพิมพ์อย่างน้อย 3 ชั่วโมง ถึง 1 คืน (อาจไม่ต้องชั้น กระดาษพิมพ์ด้วยกระดาษอื่นสลับเป็นชั้นๆ สามารถวางกระดาษพิมพ์อย่างเดียว) ซ้อนกันโดยพ่นน้ำด้วยสเปรย์บนแต่ละแผ่นได้เลย

ขั้นตอนการพิมพ์

1. นำเอาแม่พิมพ์ที่แกะเสร็จและล้างสะอาดแล้ว มาทำให้เปียกทั้ง 2 ด้านด้วยการพ่นน้ำหรือทาน้ำ ด้วย แปรงใหญ่ วางแม่พิมพ์บนกระดาษหนังสือพิมพ์ที่เปียก พรมน้ำบนแม่พิมพ์อีกครั้งทิ้งไว้ ประมาณ 5 นาที เพื่อให้ให้น้ำซึม
2. สีพิมพ์เช่น หมึกจีน หมึกญี่ปุ่น (sumi) สีน้ำ (water color) สีน้ำทึบ (gouache) สีฝุ่นผสมน้ำ (tempera) หรืออาจใช้สีโปสเตอร์ ก็ได้ นำสีพิมพ์มาผสมน้ำเล็กน้อยแต่มีขอบบริเวณที่เป็นภาพ
3. แต้มกาวเป้งเปียกที่ผสมน้ำแล้วลงบนแม่พิมพ์เล็กน้อย
4. ใช้แปรงขจัดองเท้า (ซึ่งใช้แทนแปรงขนหางม้า) ลูบสีให้ติดสม่ำเสมอทั่วแม่พิมพ์หากสีน้อย เกิน ไปให้เติมสีอีกแล้วลูบแปรงอีกครั้ง
5. หากเป็นแม่พิมพ์ชนิดมี register mark ในตัวให้วางกระดาษพิมพ์ ที่เตรียมขึ้นแล้วบนแม่พิมพ์ ตรงกันรอย register mark แต่ถ้าเป็นแม่พิมพ์แบบแยก register mark ต้องนำแม่พิมพ์ไปวางขีด แผ่น register mark แล้วจึงวางกระดาษ (คว่าด้านที่เคลือบกาวหรือด้านถูกบนแม่พิมพ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. วางแผ่นกระดาษไขสำหรับทำอาหาร (cooking paper) บนด้านหลังกระดาษพิมพ์ดูบให้กระดาษติดแม่พิมพ์เบาๆ (หรืออาจใช้แผ่นพลาสติกแทนก็ได้ ศิลปินบางคนไม่ใช้แผ่นทั้ง 2 ชนิด แต่จะกดบาเรียงกับกระดาษโดยตรง)
7. ใช้บาเรียง (BAREN) ถูกกับแผ่นสักหลาดที่หยดน้ำมันมะกอกไว้เพื่อการหล่อลื่น นำบาเรียงไปถูบนกระดาษที่คิดว่าติดบนแม่พิมพ์เบาๆแล้วจึงค่อยเพิ่มแรงกด ถูวนทั่วแม่พิมพ์โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นภาพ เมื่อกดดูทั่วภาพแล้วใช้มือกดด้านริมกระดาษแล้วค่อยๆแง้มดูภาพ หากสีไม่ค่อยติดควรเพิ่มแรงกดหรืออาจเติมสีแล้วกดพิมพ์อีกครั้ง ภาพที่ได้จะปรากฏเป็นภาพกลับซ้ายขวา กับแม่พิมพ์ ทำซ้ำข้อ 2-7 เพื่อพิมพ์ชิ้นต่อไป จนครบจำนวน หากแม่พิมพ์แห้งต้องคอยเติมน้ำด้วยการพ่นน้ำหรือใช้แปรงจุ่มน้ำ เมื่อพิมพ์สีแรกเสร็จจึง เริ่มพิมพ์สีที่ 2-3-4 ตามต้องการ จนเสร็จ หากกระดาษแห้งระหว่างการพิมพ์ต้องเตรียมชิ้นใหม่ แต่ไม่ควรหมักกระดาษเกิน 2 วันอาจขึ้นราได้ สิบนกระดาษเมื่อแห้งแล้วจะซีดลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณภาพของสีและปริมาณของสีที่ติดกระดาษ

การขึงแผ่นภาพพิมพ์ให้ตึง

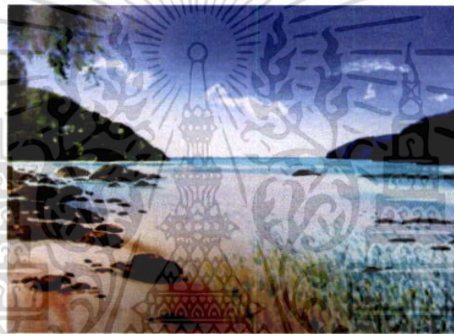
ภาพพิมพ์ที่พิมพ์เสร็จแล้วต้องทำให้เรียบ อาจใช้วิธีทับด้วยของหนัก หรือวิธีการขึงแผ่นภาพพิมพ์ให้ตึงบนแผ่นไม้ก็เป็นวิธีที่สะดวก เรานำภาพพิมพ์ที่ยังชื้นอยู่มากว่าด้านถูกบนแผ่นไม้ที่สะอาดถ้าไม่สะอาดควรวางกระดาษปฐพีที่มีขนาดเท่ากันก่อนวางกระดาษพิมพ์ แล้วปิดขอบงานด้วยกระดาษกาวน้ำทั้ง 4 ด้าน ตากทิ้งไว้ให้แห้ง ลอกกระดาษกาวออก ภาพจะเรียบตึงสวยงาม อ. วิมลมาลย์ ชันระชวณะ
11 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 <http://www.chaarts.com/article%20japan%20print%20making%204.html>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเรียงลำดับการพิมพ์งาน

รูปที่ 32 รูปภาพเลื่อมพรายในสายน้ำ ที่อ่าวช่องขาด, หมู่เกาะสุรินทร์, พังงา
ที่มา : สูจิบัตรคีนสู่ธรรมชาติ 2546

รูปที่ 33 รูปภาพ เลื่อมพรายในสายน้ำ ที่อ่าวช่องขาด, หมู่เกาะสุรินทร์, พังงา
ที่มา : สูจิบัตรคีนสู่ธรรมชาติ 2546

จากนั้นจนเสร็จขั้นตอนของเทคนิคภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ และจะส่งต่อสู่ขบวนการเทคนิคภาพพิมพ์
ตระแกรงใหม่

ปัญหาที่พบของขบวนการ ภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ มีดังนี้

ด้านอุปกรณ์ใช้ต่างๆ

ในงานภาพพิมพ์ของอาจารย์พิชญ์นั้น อุปกรณ์ส่วนใหญ่จะสั่งนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นเช่น ไม้ และ
สี เพราะ ผลงานอาจารย์พิชญ์ ต้องการความพิเศษของขนาดของงานและสีน้ำที่มีความสดใสเหมือนต้น
ภาพร่าง

ด้านขบวนการเทคนิคในการพิมพ์ผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการพิมพ์ต้องมีการกลับมาพิมพ์ทับอีกหลายหนเพราะสีที่พิมพ์ไปมีสีที่จางลง ทำให้เกิดปัญหา เวลาพิมพ์งานต้องทำขึ้นที่กระดาษพิมพ์งานใหญ่ และต้องรอเวลา กระดาษยัดและหดตัว จำทำให้เกิดผลเสียในการทำงานพิมพ์ จะทำให้ภาพผลงานขนาดไม่เท่าเดิม

รูปที่ 34 รูปภาพการสัมภาษณ์ ผศ.อัญฐพล สุวรรณกุลสง

อ.อัญฐพล สุวรรณกุลสง เป็นผู้ชำนาญด้าน เทคนิคภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่และภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำจึงเป็นผู้ประสานงานระหว่างภาพพิมพ์แกะไม้และภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ให้ สมบูรณ์ในงาน นิทรรศการชุดนี้

รูปที่ 35 รูปภาพการสัมภาษณ์ ผศ.อัญฐพล สุวรรณกุลสง

ที่มา : สุนิบัตรคืนสู่ธรรมชาติ 2546

อ.อัญฐพล กล่าวว่า เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำเป็นเทคนิคที่สามารถทำการพิมพ์ได้หลายครั้งและมีจำนวนมาก ขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละคน เพราะต้องมีระบบวิธีการ ขั้นตอนก่อนข้างซับซ้อนและใช้เวลา ต้องมีความพิถีพิถันอย่างมาก ในผลงานของอาจารย์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิษณุ เป็นการแกะไม้ และผสมผสานกับการทำภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ช่วยเพื่อช่วยลดระยะเวลาในการแกะไม้ เทคนิคตระแกรงใหม่จะค่อนข้างเป็นเทคนิคเก็บรายละเอียดในผลงานได้ดี

ปัญหาที่พบของขบวนการภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ มีดังนี้

ด้านขบวนการเทคนิคในการพิมพ์ผลงาน

1. เรื่องของการยึดหดของกระดาษพิมพ์งาน เพราะเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ต้องมีการเตรียมความชื้นของกระดาษ แต่เทคนิคภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ไม่ต้องการกระดาษที่มีความชื้น เพราะทำให้สีซึมลงในกระดาษจึงเป็นปัญหาทำให้ต้องทำภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำให้เสร็จก่อน
2. วิธีการร่างผลงานลงบนแผ่นไม้ ในเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ต้องมีการกลับด้านของต้นแบบร่างผลงานก่อน จาก ซ้ายไปขวาแต่ภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ไม่ต้องกลับ ซ้าย ขวา จึงเป็นเทคนิคที่ค่อนข้างต้องละเอียดกับการอ่านขั้นตอนการทำงาน
3. ปัญหาของการจมนของสีพิมพ์เวลาพิมพ์ Wood cut ตอนพิมพ์อาจไม่เห็นปัญหาแต่พอเวลากระดาษแห้งแล้วสีจะหายไป 30-40% ลดความสดของสีไป 10% จึงจำเป็นต้องมีการทดลองสีพิมพ์ที่ค่อนข้างแม่นยำก่อนพิมพ์งานจริงในแต่ละครั้งที่พิมพ์งาน
4. ในการพิมพ์งานที่มีการไล่โทนสีในภาพงาน ต้องใช้เทคนิคภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่เข้ามาช่วยแต่ข้อเสียของภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ในงานนี้คือ งานจะออกมาค่อนข้างแข็ง ไม้ดูอ่อนนุ่มเท่าเทคนิค Wood cut

ทั้งหมดนี้เป็นการรวบรวม ขบวนการสร้างสรรค์ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำด้วยรูปแบบ เทคนิคต่างๆ ที่นำมาปรับใช้งาน ได้จริงเพราะเนื่องด้วยเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำแบบดั้งเดิมของประเทศญี่ปุ่น มีขบวนการที่ยุ่งยากและซับซ้อน เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำใน นิทรรศการของอาจารย์ พิษณุ ทำให้เก็บถึงขบวนการและการเชื่อมโยงเทคนิคภาพพิมพ์อื่นได้อย่างชัดเจน ทั้งในรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์อย่างมีขบวนการ

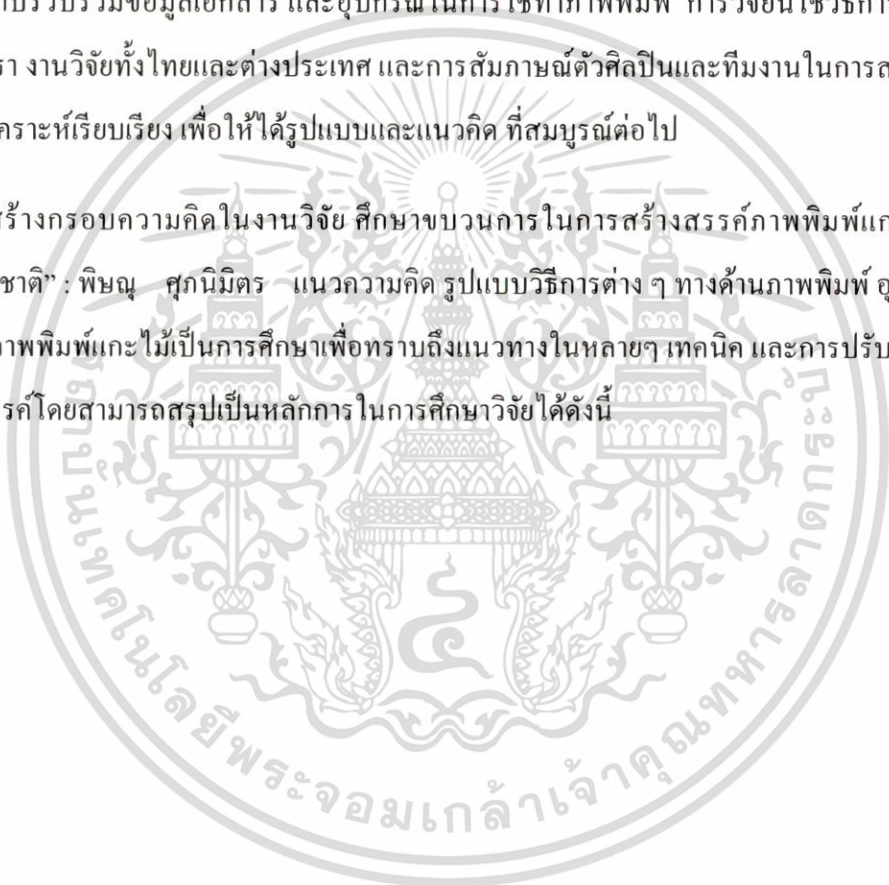
บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาขบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำในประเทศไทยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นฐานทางการศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา ขบวนการในการสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อเพิ่มพูนวิทยาการให้กว้างขึ้น ซึ่งได้แบ่งวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

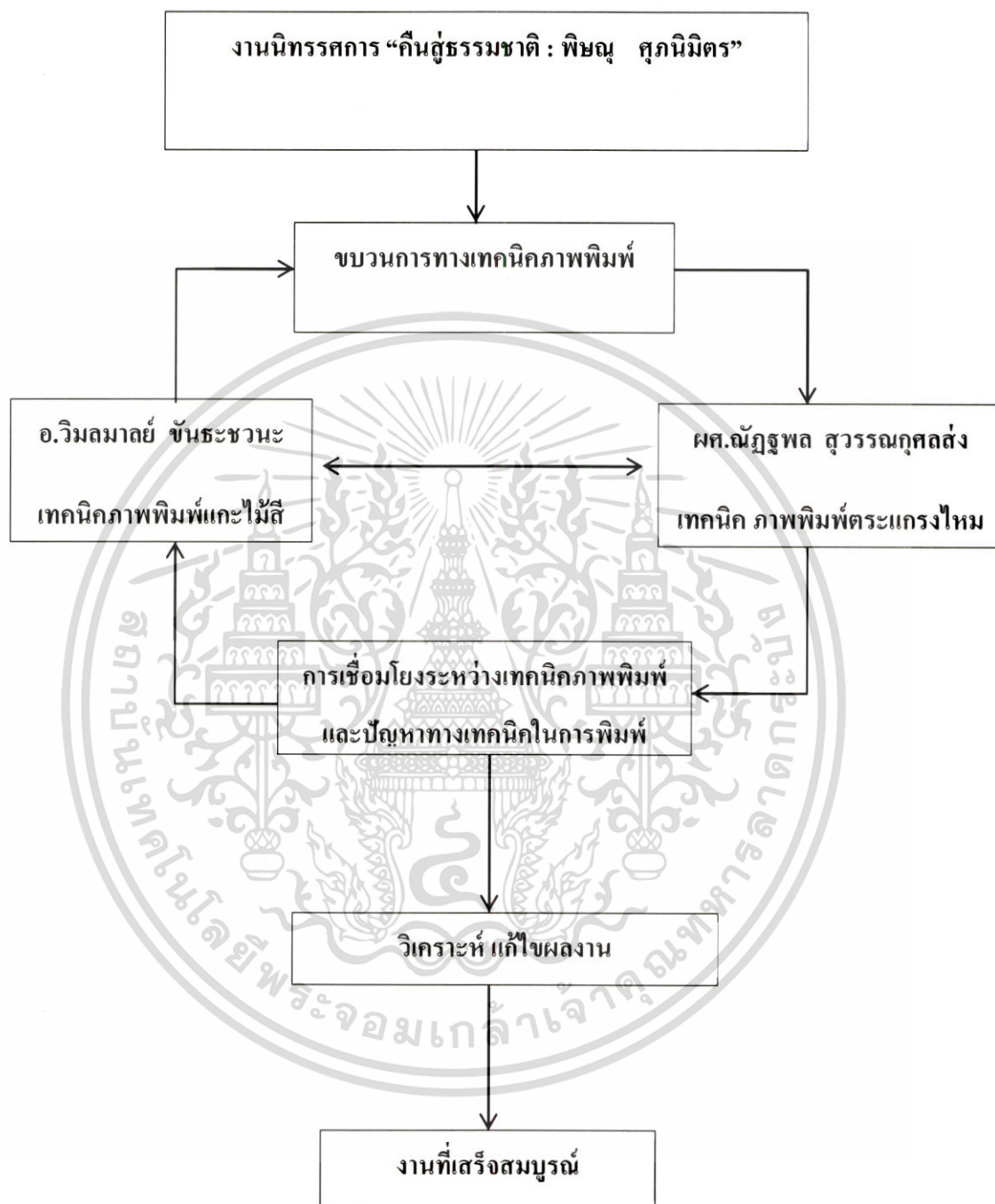
การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร และอุปกรณ์ในการทำภาพพิมพ์ การวิจัยนี้ใช้วิธีการรวบรวมเอกสาร ตำรา งานวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศ และการสัมภาษณ์ตัวศิลปินและทีมงานในการสร้างสรรค์เพื่อนำมาวิเคราะห์เรียบเรียง เพื่อให้ได้รูปแบบและแนวคิด ที่สมบูรณ์ต่อไป

การสร้างกรอบความคิดในงานวิจัย ศึกษาขบวนการในการสร้างสรรค์ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ “คืนสู่ธรรมชาติ” : พิชญ์ สุภนิมิตร แนวความคิด รูปแบบวิธีการต่าง ๆ ทางด้านภาพพิมพ์ อุปกรณ์ในการใช้งานภาพพิมพ์แกะไม้เป็นการศึกษาเพื่อทราบถึงแนวทางในหลายๆ เทคนิค และการปรับใช้จริงในการสร้างสรรค์โดยสามารถสรุปเป็นหลักการในการศึกษาวิจัยได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรอบความคิดงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดประสงค์

เป็นการศึกษาแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ ว่าศิลปินมีแนวคิด รูปแบบ การแสดงออกทางด้านศิลปะภาพพิมพ์โดยเทคนิค และขบวนการอย่างไร

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการสัมภาษณ์ถึงขบวนการเทคนิค ในการแสดงออกทางด้านศิลปะแบบเฉพาะตัว ตามความถนัดและชำนาญ อธิบายถึงขบวนการและเทคนิคที่มีประโยชน์ และสามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอน ได้จริง จาก 3 ศิลปินที่ศึกษาในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลผลงานและภาคเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลงาน กับข้อมูลการสัมภาษณ์ จากการสร้างสรรค์
2. นำผลการวิเคราะห์มาเรียบเรียงให้เห็นกระบวนการสร้างสรรค์ ภาพพิมพ์และไม้สีนี้อย่างเป็นระบบ และเห็นถึงประเด็นปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติทางเทคนิคเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ กับงานภาพพิมพ์ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยศึกษา ขบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของประเทศไทยนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์ กรณีศึกษา ผลงาน นิทรรศการ “คืนสู่ธรรมชาติ” 2549 : พิษณุ สุภนิมิตร เพื่อให้ได้หลักการที่เหมาะสมกับเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ ทำให้เห็นถึงขบวนการ วิธีการ อุปกรณ์ ที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ง่ายในการปฏิบัติในผลงานสร้างสรรค์มากขึ้น โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงการสร้างสรรค์ โดยการปรับรูปแบบทำงานด้วย ขบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ปรับใช้จริงกับ วิชา ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ เป็นวิชาแกนโทบังคับ สอนในระดับนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 เพื่อนำไปพัฒนาเช่นองค์ความรู้ในการเรียน การสอนได้อย่างสมบูรณ์ขึ้น ผลการวิเคราะห์ และทดลองปรับเปลี่ยนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

ผลการวิเคราะห์ และทดลองปรับเปลี่ยนวัสดุ อุปกรณ์ในการทำงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

1. ขั้นตอนการเลือกแบบภาพร่าง

ในนักศึกษา ออกแบบภาพร่างจากจินตนาการส่วนตัว หรือจากภาพทิวทัศน์ต่าง ๆ ด้วยสีน้ำ มีขนาด 30x30 ซม. แล้วทำการคัดเลือกภาพร่างมาทำการปฏิบัติงานจริง โดยขบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

2. แนะนำอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์

2.1 ไม้

รูปที่ 36 ไม้จีน

ปรับเปลี่ยน

รูปที่ 37 ไม้โมกใช้แทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไม้จีน เป็น ไม้ นำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น เป็น ไม้เนื้อนุ่ม และมีรายของไม้ที่สวยงาม ราคาแพง มีขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับขนาดงาน ที่ต้องการความละเอียดมาก
- ไม้โมก เป็น ไม้ประเทศไทย มีเนื้อค่อนข้างนุ่มและยุ่ย เมื่อโดนน้ำสามารถงอได้เสมอมีขนาดเล็ก ราคาถูก

2.2 สีน้ำ

ปรับเปลี่ยน

รูปที่ 38 รูปสีจากประเทศญี่ปุ่น

รูปที่ 39 รูปสีน้ำทั่วไปใช้แทน

- สีโฮบาย มีเนื้อสีที่เข้มข้นทึบแสง สีสด ใช้สีเพียงเล็กน้อย และติดทน
- สีทั่วไป มีคุณสมบัติของเนื้อสีเบาบาง โปร่งแสง สีไม่สด ต้องใช้สีปริมาณมากถึงจะเข้มข้น และสีติดแบบจางๆ

2.3 แปรง

ปรับเปลี่ยน

รูปที่ 40 รูปแปรงขนม้า หรือแปรงขนหมู

รูปที่ 41 รูปแปรงขน ผสม พลาสติกใช้แทน

- แปรงขนม้าหรือแปรงขนหมู มีคุณสมบัติอุ้มน้ำ เนียน นุ่ม ราคาแพงต้องนำเข้าจากต่างประเทศ แปรงขนผสมพลาสติก มีคุณสมบัติไม่ค่อยอุ้มน้ำ ขนหยาบ ราคาถูก ต้องดัดแปรงตามสภาพการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 กาวแป้งเปียก

ปรับเปลี่ยน

รูปที่ 42 รูปกาวแป้งเปียก ยาโมโตตะ

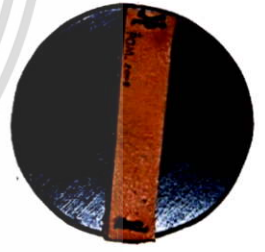
รูปที่ 43 รูปกาวแป้งเปียก ธรรมดาใช้แทน

- กาวแป้งเปียก ยาโมโตตะ เหมือนเป็นตัวเชื่อมสี ทำให้เวลาพิมพ์งานแห้งช้าลง สีติดกระดาษดีขึ้น ติดเนียนขึ้น

2.5 อุปกรณ์การพิมพ์งาน

ปรับเปลี่ยน

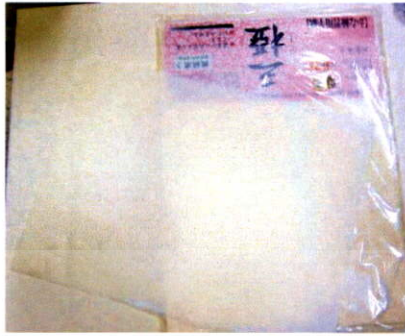
รูปที่ 44 รูป บาเร้ง ประเทศญี่ปุ่น

รูปที่ 45 รูปบาเร้ง ทำเองใช้แทน

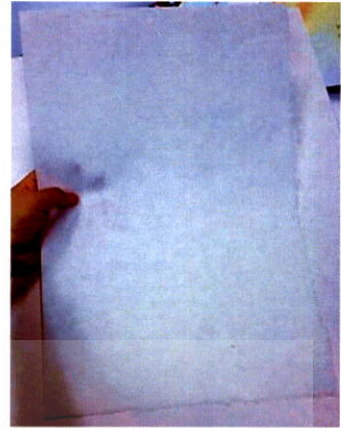
- บาเร้งประเทศญี่ปุ่นมีน้ำหนักที่พอดี คุณภาพของวัสดุดี ราคาแพง
- บาเร้งทำเอง มีน้ำหนักเบาใช้ได้กับบางจุดของงาน ถ้าต้องการรายละเอียดให้เข้าแทนพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 กระดาษพิมพ์งาน

รูปที่ 46 รูปกระดาษสา วาชิ

ปรับเปลี่ยน

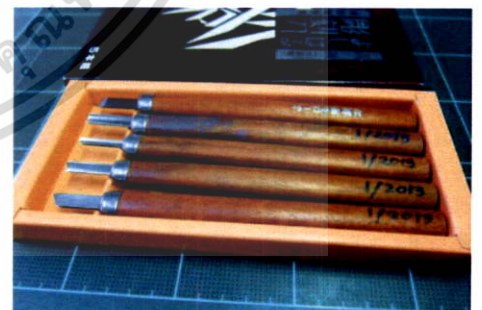
รูปที่ 47 รูปกระดาษสา ลำปางใช้แทน

- กระดาษสา วาชิ มีคุณภาพในการพิมพ์งานภาพพิมพ์ดีมาก ราคาแพง ต้องนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่น
- กระดาษสาลำปาง สามารถพิมพ์งานได้ แต่คุณสมบัติสีจะซีมง่าย และสีจางเพราะไม่มีกาวในตัว กระดาษเคลือบไว้ ใช้กระดาษฟาเบรียโน ก็ได้

2.7 เครื่องมือ Wood Cut

รูปที่ 48 รูปWood Cut แบบญี่ปุ่น

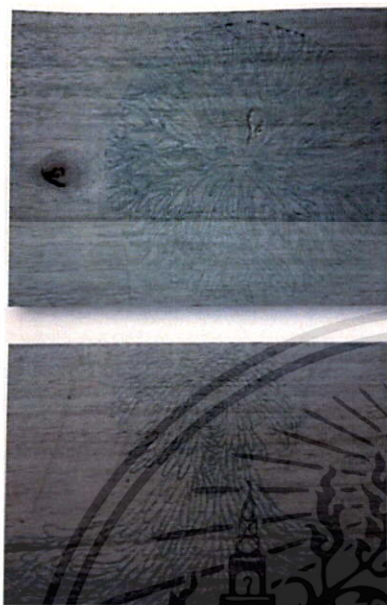
รูปที่ 49 รูปเครื่องมือ Wood Cut ใช้แทน

- เครื่องมือ Wood Cut แบบญี่ปุ่น มีเนื้อเหล็กที่ดีสามารถลับคมได้ตลอด ราคาแพง
- เครื่องมือ Wood Cut แบบนักศึกษา ราคาถูกหาซื้อประเทศเราได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขบวนการพิมพ์งานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

1

2

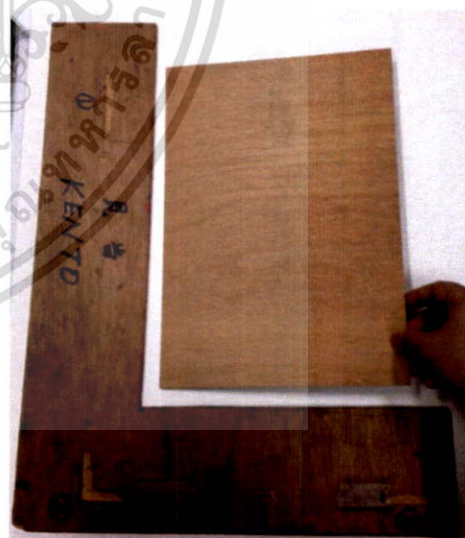
รูปที่ 50 รูปการร่างภาพลงบนแผ่นไม้

รูปที่ 51 รูปแม่พิมพ์ไม้

3

4

รูปที่ 52 รูปการเตรียมความชื้นที่แผ่นแม่พิมพ์

รูปที่ 53 รูปการกำหนดตัววางพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5

6

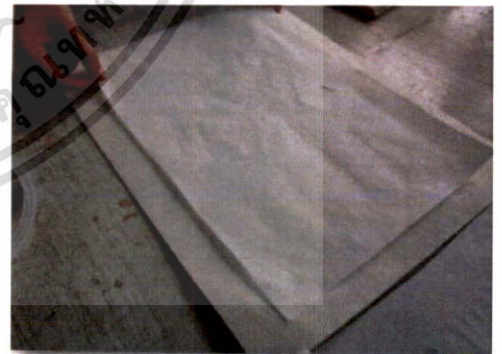
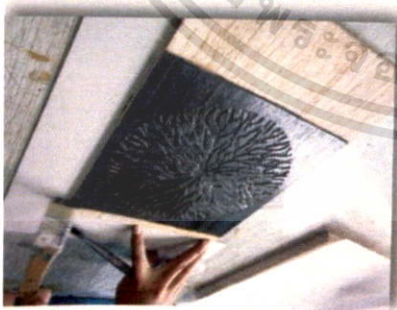
รูปที่ 54 รูปการทำชั้นบน

รูปที่ 55 รูปการลงสีที่แม่พิมพ์

7

8

รูปที่ 56 รูปวางกระดาษการพิมพ์ ภาพผลงาน

รูปที่ 57 รูปการวางกระดาษรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9

10

รูปที่ 58 รูปการใช้บาเร้งในการพิมพ์

รูปที่ 59 รูปงานที่สำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพผลงานนักศึกษา ชั้นปีการศึกษาที่ 3 วิชาโท แกนบังคับ ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

รูปที่ 60 รูปภาพผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำของ นายสรณัฐ เจนถาวร

รูปที่ 61 รูปภาพผลงานผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ ของนายสรณัฐ เจนถาวร

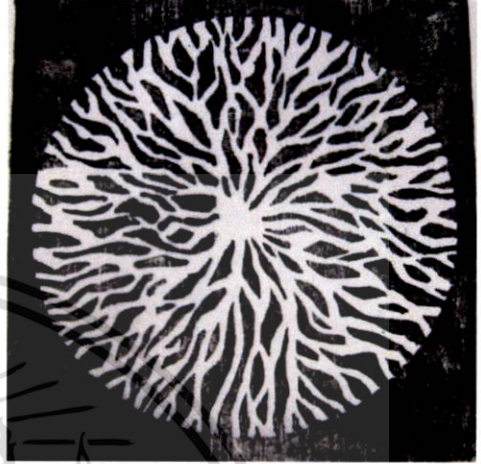

รูปที่ 62 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวอัจฉริยา สุธาประดิษฐ์

รูปที่ 63 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ นางสาวอัจฉริยา สุธาประดิษฐ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 64 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์
แกะไม้สีน้ำ นางสาววิภาค

รูปที่ 65 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะ
ไม้สีน้ำ นางสาวธนรัตน์

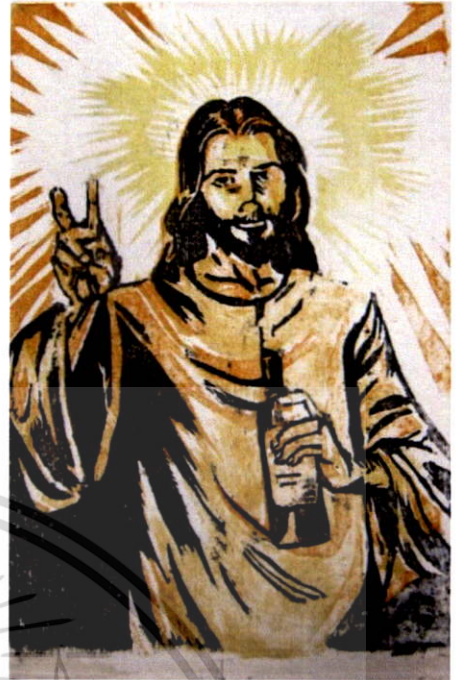
รูปที่ 66 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สี
น้ำ นางสาวสุชาดา ยิงทน

รูปที่ 67 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ
นางสาวปราณี อนันตพรชัยกุล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 68 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์
แกะไม้สีน้ำ นางสาวพิมพ์นิภา อยู่สวัสดิ์

รูปที่ 69 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะ
ไม้สีน้ำ นายตรีรัตน์ อาชวนนท์

รูปที่ 70 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะ
ไม้สีน้ำ นางสาวณัฐกานต์

รูปที่ 71 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ
ของ Wuttin Chansatboot

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 72 รูปภาพผลงานผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ
นายสรณัฐ เจนถาวร

รูปที่ 73 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์
แกะไม้สีน้ำ นายสรณัฐ เจนถาวร

รูปที่ 74 รูปภาพผลงานผลงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ
นางสาววรรณภา จวิหยังพันธ์

รูปที่ 75 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะ
ไม้สีน้ำ นางสาววิภัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 76 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์แกะ
ไม้สีน้ำ นายพทธิพงษ์ โพธิ์นอก

รูปที่ 77 รูปภาพผลงาน ผลงานภาพพิมพ์
แกะไม้สีน้ำ นายพทธิพงษ์ โพธิ์นอก

รูปที่ 78 รูปภาพผลงานผลงานภาพพิมพ์
แกะไม้สีน้ำของ Wuttin Chansataboot

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปขั้นตอนการพิมพ์งาน

ในขบวนการขั้นตอนการพิมพ์จะทำโดยอาศัยหลักการเช่นนี้ ทุกสีที่มีในงานภาพพิมพ์ จนครบหมดทุกสี ถือว่าเป็นการทำเสร็จสมบูรณ์ แต่ต้องดูความพึงพอใจกับตัวผลงานด้วยว่าเป็นไปดั่งใจต้องการหรือแบบภาพร่างหรือใหม่ ถ้าไม่พอใจสามารถพิมพ์ทับแก้ไขได้ แต่ต้องมีความชื้นที่ตัวกระดาษที่พอดี มิฉะนั้นงานจะพิมพ์ไม่ตรงบริเวณที่เดิม เพราะกระดาษจะยืดและหดตัวได้ ในกรณีที่ต้องการขนาดงานที่ใหญ่สามารถนำผลงานเข้าแทนพิมพ์ได้ และทุกครั้งต้องมีตัวกำหนดการวางกระดาษ (เคน โต้ะ) จึงจะสามารถพิมพ์ตรงตำแหน่งทุกครั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษางานวิจัยขบวนการภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำในประเทศไทย ผู้วิจัยได้แบ่งการสรุปผลออกเป็น ขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการออกแบบภาพร่าง แกะไม้สีน้ำ

1.1 ประเด็นหรือหัวข้อ ในการสร้างสรรค์

ขึ้นอยู่กับนักออกแบบสร้างสรรค์จากแรงบันดาลใจ และจินตนาการที่อยากถ่ายทอดให้ออกมาในรูปแบบของภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

1.2 ความชัดเจนในการออกแบบภาพร่าง แกะไม้สีน้ำ

ควรคำนึงถึง ลวดลายความละเอียดของภาพ เพราะถ้าภาพร่างมีความละเอียด ซับซ้อนมาก จะเกิดปัญหาได้เวลา ปฏิบัติงานในการแกะไม้ ในกรณีที่ใช้ไม้โมกของไทย อาจเกิดปัญหาไม้แตก ลวดลายหลุดจากแผ่นไม้ได้

1.3 กำหนดขนาดของภาพร่าง แกะไม้สีน้ำ

ควรกำหนด ขนาดภาพร่างที่ชัดเจนในการทำงาน เพราะมีผลต่อการเตรียมไม้ กระดาษพิมพ์ ภาพผลงาน และวิธีการพิมพ์ภาพผลงาน

2 การเตรียมอุปกรณ์ในการทำภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ

2.1 เตรียมไม้ คือหัวใจสำคัญในการปฏิบัติงานภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ มีองค์ประกอบให้การเลือกสรรได้ หลากหลายขึ้นอยู่กับการทำงาน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงการเลือกใช้ ไม้ให้เหมาะสมกับผลงานภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ

ชนิดไม้	ชนิดไม้กับการพิมพ์	คุณสมบัติในการพิมพ์
<p>1. ไม้โมก</p> 		<p>1.1 เนื้อไม้โมก มีลักษณะเนื้อไม้ นุ่มเปราะ แดงง่าย</p> <p>1.2 โค้งงอเวลาโดนน้ำและ เวลาไม้แห้ง</p> <p>1.3 ไม่มีลายไม้เวลาพิมพ์งาน</p> <p>1.4 มีขนาดไม่ใหญ่</p> <p>1.5 ใช้ได้กับภาพที่ไม่ต้องการความละเอียด</p> <p>1.6 ราคาถูก</p>
<p>2. ไม้กระดาด</p> 		<p>2.1 เนื้อไม้ค่อนข้างแข็ง คัดไม้ยาก</p> <p>2.2 ไม่มีลายไม้เลย</p> <p>2.3 เวลาพิมพ์ ไม้กระดาดดูดน้ำมากและเนื้อไม้บวมยุบ</p> <p>2.4 สีของเนื้อไม้ ออกมาเบื่อนกับสีน้ำทำให้สีไม่สะอาดใส</p> <p>2.5 ราคาถูก</p>
<p>3. ไม้จันทน์</p> 		<p>3.1 เนื้อไม้เหมาะกับการทำงานภาพพิมพ์สีน้ำมากที่สุด</p> <p>มีลายไม้ที่ขึ้นสวยเวลาพิมพ์</p> <p>3.2 สามารถพิมพ์งานได้เท่าที่ต้องการ และเก็บกลับมาใช้ได้อีก</p> <p>3.3 มีขนาดไม้ให้เลือกหลายขนาด</p> <p>3.4 ราคาแพง เพราะต้องนำเข้า</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 เตรียมแรงงาน

แรงงาน มีความสำคัญมากในการพิมพ์ เพราะจะเป็นสิ่งที่ทำให้สติดกลงบนแผ่นไม้ และจะทำให้มีความเรียบเนียน เสมอกันให้ทั่วบริเวณที่ต้องการเราสามารถเลือกใช้แรงงานให้เหมาะสมกับงานได้ โดยเลือกดังนี้

2.2.1 เลือกแรงงานที่มีเส้นศูนย์กลางประมาณ 4.5 เซนติเมตร

และมีความเรียบแบนของบริเวณส่วนขน อาจจะหาซื้อแรงงานที่มีขนของสัตว์ผสมอยู่ด้วย ซื้อแรงงานจัดรองเข้ามาปรับใช้กับงานได้

2.2.2 เส้นศูนย์กลางประมาณ 4.5 เซนติเมตร

หรือขึ้นอยู่กับการใช้งานแรงงานประเภทนี้ อาจใช้กับบริเวณที่ไม่ต้องการพื้นที่ใหญ่ๆ สามารถนำแรงงานประเภทนี้มาใช้ได้

3. เตรียมสีในการพิมพ์

ต้องดูสีจากภาพร่าง ว่ามีสีอะไรบ้างและนำมาผสมกับอุปกรณ์ในการเตรียมสีผสมกับน้ำให้มีลักษณะข้น ไม่เหลว ไม่จางกับน้ำมากไป ต้องผสมสีให้ได้ตามภาพร่าง

4. เตรียมกาวในการพิมพ์งาน

ถ้ามีกาว ยามาโตะของญี่ปุ่น ก็ควรใช้ ถ้าไม่มีก็ต้องประยุกต์โดยวิธี การนำแป้งสะเก๋า หรือแป้งเปียกมาเกี่ยวกับน้ำให้เดือดจนข้น นำมากรองจนได้เนื้อกาวที่ละเอียด สามารถเก็บไว้ใช้ได้ไม่นานมากควรทำพอจำเป็น

5. เตรียมกระดาษในการพิมพ์งาน

ควรทำชั้นที่กระดาษที่จะพิมพ์ควรมีพลาสติกทำเป็นซองใส่ ซ้อนเป็นชั้นของกระดาษพิมพ์และกระดาษบุรูปเพื่อเก็บความชื้นให้สมดุล และต้องคอยควบคุมความชื้น โดยการฉีบน้ำเวลากระดาษแห้ง อยู่เสมอ

6. เตรียมบล็อกในการพิมพ์งาน

เป็นสิ่งสำคัญ ต้องมีความชัดเจนในการเตรียมบล็อกที่เหมาะสมกับงานพิมพ์ เพราะว่าพิมพ์ทุกครั้งต้องวางเพลทไม้ และกระดาษพิมพ์งานในที่เดิมงานถึงมีขนาดและบล็อกสีในเวลาที่พิมพ์ออกมาเท่ากันและต่อกัน

7. เตรียมแท่นพิมพ์หรืออุปกรณ์ในการพิมพ์งาน

ถ้าตัวผลงานมีขนาดใหญ่ เหมาะสมกับการเข้าแท่นพิมพ์ ควรมีการตั้งค่าที่แท่นพิมพ์ไว้ให้พอดีกับน้ำหนัก แรงกดของแท่นพิมพ์กับงาน ไม้ควรปรับแท่นพิมพ์ทุกครั้ง ควรตั้งเป็นมาตรฐานในครั้งแรก ตั้งแต่การเริ่มพิมพ์งาน ถ้าตัวผลงานมีขนาดเล็ก ควรใช้เครื่องมือในการพิมพ์ บาเร็ง หรือ ทัปพีไม้

8. เตรียมตัวกำหนดบล็อกพิมพ์ (เคนโตะ)

เป็นตัวกำหนดในการวางกระดาษให้ตรงกันทุกครั้งเมื่อต้องพิมพ์สีทับ ในสีต่อไปมีลักษณะเป็นรูปตัวแอล (L)

9. เตรียมสถานที่ในการพิมพ์งาน

ต้องมีความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการหยิบอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้เพราะต้องอาศัยเวลาที่ค่อนข้างเร็วในการพิมพ์งาน ถ้าช้าจะส่งผลให้สีที่ลงบนไม้ และกระดาษทำขึ้นแห้งได้ทุกอย่างในเวลาพิมพ์ ต้องคำนึงเวลาพิมพ์เป็นหลัก และความละเอียด รอบคอบ หมั่นสังเกต

10. การปฏิบัติงาน ภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ

10.1 ทำตามขั้นตอน ที่กล่าวมาขั้นต้น ตามลำดับ

10.2 หลักในการพิมพ์ ต้องคำนึงเวลาปฏิบัติการพิมพ์แต่ละช่วงให้ดี ในการพิมพ์แต่ละสีใช้เวลาานาน ถ้าพิมพ์แล้วไม่ค่อยติด สามารถพิมพ์ทับได้ แต่สิ่งสำคัญคือต้องกำหนดการวางกระดาษ และตัวบล็อกพิมพ์ให้ตรงกันเสมอ

10.3 เสร็จขั้นตอนพิมพ์ต้อง ดัดชิ้นงานกับกระดาษไม้ และกระดาษกาวน้ำไว้หนึ่งคืน เพื่อให้กระดาษพิมพ์ดี

อภิปรายผล

การศึกษารูปแบบการทำงานของศิลปินและไม้สีน้ำของไทย จากการสัมภาษณ์ศิลปิน ทั้ง 3 คน ได้แก่ ศ.พิชญ์ สุภนิมิต, ผศ.ณัฐพล สุวรรณกุลสง, อ. วิมลมาล ชันระชวณะ จึงสรุปได้ว่า ในการสร้างสรรค์นิตรรศการ คีตสู่อรรถชาติ ของ ศ.พิชญ์ สุภนิมิต มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างเป็นระบบ ขั้นตอน ตามความถนัดของผู้ทำงานตามเทคนิคภาพพิมพ์ที่ตนถนัดและอุปกรณ์ที่พร้อมให้การทำงานจึงเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานภาพพิมพ์ที่ดีนั้นต้องมีอาศัยประสบการณ์ในการทำงานสะสมมาเป็นเวลานานถึงเกิดความชำนาญและมีการตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างสมบูรณ์ และมีคุณภาพผลงานเป็นที่ยอมรับต่อประชาชนและผู้สนใจในการศึกษาเทคนิคภาพพิมพ์ ซึ่งเป็นเทคนิควิธีที่มีการผสมผสานเทคนิคระหว่างภาพพิมพ์และไม้สีน้ำกับภาพพิมพ์ตระแกรงใหม่ ได้อย่างประณีต ละเอียดอ่อน

ในการทำงานภาพพิมพ์แบบเป็นทีมงานต้องมีขบวนการ ขั้นตอนที่ต้องชัดเจนตั้งแต่ถอดแบบภาพร่าง ต้องให้เหมือนต้นภาพร่าง จากตัวศิลปินมากที่สุด และนำมาถ่ายทอดเทคนิคภาพพิมพ์ให้เกิดความพิเศษให้กับตัวผลงานมากที่สุด ซึ่งเทคนิคภาพพิมพ์และไม้สีน้ำเป็นเทคนิคภาพพิมพ์ที่ใช้ความละเอียดอ่อน ไม่มีสารเคมี หรือ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีใดๆ อาศัยความชำนาญของตัวผู้ปฏิบัติตามขั้นตอน และประสบการณ์ในการแก้ปัญหาในชั้นงาน ผลงานแสดงให้เห็นถึงคุณค่าทางจิตใจ และคุณค่าทางเทคนิคภาพพิมพ์

ส่งผลให้ ผลงานของ ศ.พิชญ์ สุภนิมิตถ่ายทอดอารมณ์และแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ และเทคนิคสร้างสรรค์ได้อย่างสมบูรณ์เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาต่อในขบวนการ ภาพพิมพ์ผู้วิจัยได้นำการศึกษาขบวนการภาพพิมพ์และไม้สีน้ำจากตัวศิลปินมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในรายวิชาภาพพิมพ์และไม้สีน้ำ ดังจะเห็นได้จากผลงานของนักศึกษาชั้นปีที่ 3

ข้อเสนอแนะ

ในงานวิจัยได้เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หลังจากนิทรรศการได้จัดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ผ่านมานาน สำหรับการสัมภาษณ์แบบบอกภาพขบวนการทำงานที่ครบถ้วนได้ ทำให้ตัวศิลปินที่มงานจดจำการทำงานที่ผ่านมาผ่านเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกเล่าข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์จึงอาจไม่ละเอียดครบถ้วน ประกอบกับข้อมูลภาคเอกสารก็ไม่ได้มีการบันทึกหรือเก็บรวบรวมรูปภาพในเวลาที่ทำงานจริงไว้อย่างละเอียด เชื่อว่าน่าจะเป็นแบบอย่างให้กับผู้สนใจศึกษา และเป็นความรู้ที่มีคุณค่าต่อการศึกษาศิลปะ ในสาขาภาพพิมพ์ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วิมลวรรณ สุนทรญาญกิจ. ประวัติภาพพิมพ์ไม้ในศิลปะญี่ปุ่น. วิทยานิพนธ์นศศึกษา

ภาควิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ [ออนไลน์] 2551

ประหยัด พงษ์ดำ. ศิลปะภาพพิมพ์กรรมวิธีแกะแม่พิมพ์ไม้. กรุงเทพฯ:บริษัท อมรินทร์ พรินต์ติ้ง

แอนด์ พับลิชชิ่ง; 2536

พิชญ์ สุภนิมิตร. ถิ่นสู่ธรรมชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง, 2549

วิมลมาลย์ ชันระชวณะ. ศิลปะภาพพิมพ์. ออนไลน์. 2549

อิทธิพล ตั้งโฉลก. ทศวรรษภาพพิมพ์. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.,ม.ป.พ.) 2535

ภาษาต่างประเทศ

“Woodblock printing in Japan.” (ภาพพิมพ์ไม้ในญี่ปุ่น) [Online]. Accessed

28 สิงหาคม 2013. Available from <http://en.wikipedai.org>

“Wendy Tnompson.” The Printed Image in West: Woodcut

(ภาพพิมพ์ไม้ตะวันตก การพิมพ์แม่พิมพ์ไม้) [Online]. Accessed 28 สิงหาคม

2013. Available from <http://www.metmuseum.org>

The Twentieth Century. “Modern Japanese Prints” Published by Carnegie Museum of

Art.2009

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ – สกุล นางสาวอนอมนวล เดชากนิวงศ์

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

ประวัติการศึกษา

ชื่อย่อปริญญา	สาขา	สถาบันที่จบ	ปีที่จบ
ศบ.	ภาพพิมพ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2546
ศมบ.	ทัศนศิลป์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	2549

สาขาวิจัยที่มีความสำคัญชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

.....
.....

รางวัลด้านวิชาการ/ด้านวิจัย/งานสร้างสรรค์ (ด้านศิลปะ หรืออื่นๆ) ที่ได้รับ

ปี พ.ศ.	ชื่อรางวัล	สถาบันที่ให้
2549	รางวัลสนับสนุนศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 18	ศิลปกรรมรุ่นใหม่แห่งชาติ

ทุนการศึกษาและทุนวิจัยที่เคยได้รับ

ปี พ.ศ.	ทุนการศึกษาและทุนวิจัย	สถาบันที่ให้
2547	ทุนโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ (DCU)	รัฐบาล
2549	ทุนส่งเสริมการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิ รัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”	
2550	ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศโปแลนด์ Miedzynarodowe Biennala Malej Strow Wielkolski	ศจล.
2551	ทุนสร้างสรรค์ การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 54	ศจล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี พ.ศ.	ทุนการศึกษาและทุนวิจัย	สถาบันที่ให้
2552	ทุนสร้างสรรค์ การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 55	สจล.
2553	ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติ ประเทศไต้หวัน The 14 th International Biennial Print Exhibition, R.O.C ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศโปแลนด์ Miedzynarodowe Biennala Malej Strow Wielkolski	สจล.
2554	ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศมาเลเซีย (ปีนัง) PIPE'10 Panang Internatinal Print Exhibition ทุนวิจัยสร้างสรรค์ ความงามและความต่างคือบทสะท้อนคุณค่าทางศิลปะ	สจล.
2555	ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศโปแลนด์ Miedzynarodowe Biennala Malej Strow Wielkolski ทุนเพื่อการศึกษาของบุคลากรสถาบันฯ ในระดับปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	สจล.
2557	ทุนสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษามุขยและ ตั้งคมศาสตร์ (สกอ.)	รัฐบาล

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ (ระดับชาติและนานาชาติ)

1. พ.ศ. 2550 ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศโปแลนด์ Miedzynarodowe Biennala Malej Strow Wielkolski
2. พ.ศ. 2553 ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติ ประเทศไต้หวัน The 14th International Biennial Print Exhibition, R.O.C
3. พ.ศ. 2554 ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศมาเลเซีย (ปีนัง) PIPE'10 Panang Internatinal Print Exhibition

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พ.ศ. 2555 ทุนวิจัยสร้างสรรค์ความงามและความต่างคือบทสะท้อนคุณค่าทางศิลปะ

5. พ.ศ. 2555 ทุนสร้างสรรค์ นานาชาติประเทศโปแลนด์ Miedzynarodowe Biennala Malej
Strow Wielkolski

การเสนอผลงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

ผลงานสิทธิบัตร/สิ่งประดิษฐ์/งานสร้างสรรค์ (ศิลปะ หรือ อื่นๆ)

.....

.....

.....

.....

อื่นๆ

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้